

ΧΑΡΟΥΚΙ
ΜΟΥΡΑΚΑΜΙ

1Q84

ΒΙΒΛΙΟ Ι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: いちきゅうはちよん

Από τις Εκδόσεις Shinchosha, Τόκιο 2009

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: 1Q84 – ΒΙΒΛΙΟ Ι

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Haruki Murakami

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαρία Αργυράκη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασαπίδης

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Γιώργος Παζάλος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

ΕΚΤΥΠΩΣΗ – ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: CPI books

© Haruki Murakami, 2009

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2012

ISBN 978-960-496-654-7

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.*

JAPAN FOUNDATION 国際交流基金

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε με τη συμβολή του Japan Foundation.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισιμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfoosi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΧΑΡΟΥΚΙ
ΜΟΥΡΑΚΑΜΙ

1084
ΒΙΒΛΙΟ Ι

*Μετάφραση από τα ιαπωνικά:
Μαρία Αργυράκη*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ

1. Αομάμε: Τα φαινόμενα απατούν	13
2. Τένγκο: Κάτι άλλο έχω στο μυαλό μου	29
3. Αομάμε: Μερικά δεδομένα άλλαξαν	53
4. Τένγκο: Αν το επιθυμείς	71
5. Αομάμε: Επάγγελμα που χρειάζεται ειδική τεχνική και εξάσκηση	92
6. Τένγκο: Θα πάμε πολύ μακριά δηλαδή;	108
7. Αομάμε: Απαλά, να μην ξυπνήσει η πεταλούδα	125
8. Τένγκο: Καινούργια μέρη, καινούργιοι άνθρωποι	144
9. Αομάμε: Άλλαξε το τοπίο, άλλαξαν και οι κανόνες	165
10. Τένγκο: Πραγματική επανάσταση, αληθινή αιματοχυσία ..	181
11. Αομάμε: Το ανθρώπινο σώμα είναι ένας ναός	205
12. Τένγκο: Ελθέτω η βασιλεία σου	225
13. Αομάμε: Γεννημένη θύμα	244
14. Τένγκο: Ένα άγνωστο για τους περισσότερους αναγνώστες στοιχείο	266
15. Αομάμε: Γερά, σαν άγκυρα σε αερόστατο	284
16. Τένγκο: Χαίρομαι πολύ που σου άρεσε	306
17. Αομάμε: Αν είμαστε ευτυχισμένοι ή δυστυχισμένοι	325
18. Τένγκο: Η αυλαία έπεσε πια για τον Μεγάλο Αδελφό ...	348

19. Αομάμε: «Γυναίκες μοιράζονται ένα μυστικό»	367
20. Τένγκο: Τους καημένους τους Γκιλιάκ	383
21. Αομάμε: Όσο μακριά κι αν πάω να φύγω	404
22. Τένγκο: Πώς ο χρόνος μπορεί να παραμορφωθεί στην πορεία του	420
23. Αομάμε: Αυτό είναι μόνο η αρχή	437
24. Τένγκο: Ποιο το όφελος να είναι ένας κόσμος που δεν είναι εδώ;.....	454

It's a bairnum and bailey world,
Just as phony as it can be,
But it wouldn't be make-believe
If you believed in me

«It's Only a Paper Moon»
(E.Y. Harburg & Harold Arlen)*

---

* Όλος ο κόσμος ένα τσίρκο
Πιο ψεύτικος δε γίνεται
Κι όμως
Αν με πίστενες λιγάκι
Θα 'ταν όλα αληθινά

«Είναι απλώς ένα χάρτινο φεγγάρι»
(E.Y. Harburg & Harold Arlen)

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ

Αομάμε

ΤΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΑΠΑΤΟΥΝ

Το ραδιόφωνο στο ταξί έπαιζε κλασική μουσική στα FM: ένα κομμάτι του Γιάντασεκ, τη «Συμφωνιέτα». Δεν ήταν το ιδανικό κομμάτι ν' ακούς σε ένα ταξί παγιδευμένο στην κίνηση. Ο ταξιτζής το άκουγε μάλλον αδιάφορος. Μεσόκοπος, με το στόμα μισάνοιχτο και τα μάτια καρφωμένα στην ατελείωτη ουρά αυτοκινήτων που προπορεύονταν, σαν βετεράνος γερο-ψαράς όρθιος στην πλώρη, που ερμηνεύει δυσσίωνα σημάδια στο σημείο σύγκλισης δύο παλιρροιών. Η Αομάμε, καθισμένη αναπαυτικά στο πίσω κάθισμα, άκουγε τη μουσική με τα μάτια μισόκλειστα.

Πόσα άτομα άραγε σ' ολόκληρο τον κόσμο καταλαβαίνουν τη «Συμφωνιέτα» του Γιάντασεκ από τα πρώτα κιόλας μέτρα; Σίγουρα κάπου ανάμεσα στο «ελάχιστοι» και στο «κανένας». Η Αομάμε όμως, πράγμα παράξενο, συγκαταλεγόταν ανάμεσα στους ελάχιστους.

Ο Γιάντασεκ είχε συνθέσει τη μικρή αυτή συμφωνία το 1926. Είχε γράψει το πρώτο μέρος σε ύφος φανφάρας για μια αθλητική διοργάνωση. Η Αομάμε προσπάθησε να φανταστεί την Τσεχοσλοβακία της εποχής εκείνης. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος είχε τελειώσει, η χώρα είχε απελευθερωθεί από τη μακρόχρονη κυριαρχία των Αψβούργων, στα καφενεία ο κόσμος έπινε μπίρα πύλσερ, ωραιότατα αυθεντικά πολυβόλα έβγαιναν στην παραγωγή και η κεντρική Ευρώπη απολάμβανε μια εφήμερη ειρήνη. Ο Φραντς Κάφκα –άγνωστος μεταξύ αγνώστων– είχε εγκατα-

λείπει τον κόσμο ετούτο πριν από δύο χρόνια. Σε λίγο θα εμφανιζόταν ο Χίτλερ από το πουθενά και θα καταβρόχθιζε αυτή την όμορφη και μικρή χώρα. Εκείνη την εποχή όμως κανένας δεν μπορούσε να φανταστεί μια τέτοια εξέλιξη. Τελικά, ίσως το σημαντικότερο δίδαγμα της Ιστορίας να είναι ακριβώς αυτό: πως «εκείνη την εποχή κανένας δεν μπορούσε να φανταστεί μια τέτοια εξέλιξη». Η Αομάμε, απορροφημένη από τη μελωδία, φανταζόταν ένα ανέμελο αεράκι να φυσάει στις πεδιάδες της Βοημίας και το μυαλό της ταξίδευε.

Μετά το θάνατο του αυτοκράτορα Ταϊσό το 1926, η Ιαπωνία είχε μπει στην Περίοδο Σόγουα. Σιγά σιγά ξεκινούσε και στη χώρα αυτή μια σκοτεινή και δυσάρεστη εποχή.

Ο φασισμός άπλωνε τα πλοκάμια του ύστερα από ένα σύντομο ιντερλούδριο νεωτερικότητας και εκδημοκρατισμού.

Δύο πράγματα λάτρευε η Αομάμε: την Ιστορία και τον αθλητισμό. Δε διάβαζε πολλά μυθιστορήματα, τα ιστορικά βιβλία όμως τα είχε σε ημερήσια διάταξη. Της άρεσε που στην Ιστορία όλα τα γεγονότα είναι συνυφασμένα με συγκεκριμένες χρονολογίες και τοποθεσίες. Απομνημόνευε εύκολα τις ημερομηνίες. Της εντυπώνονταν αυτόματα, γιατί ήξερε τη συνάφεια των γεγονότων. Στο γυμνάσιο και στο λύκειο έπαιρνε τους καλύτερους βαθμούς στην τάξη στα διαγωνίσματα της Ιστορίας. Παραξενευόταν όποτε έβλεπε διάφορους να προβληματίζονται με τις χρονολογίες. *Είναι δυνατόν να δυσκολεύονται με κάτι τόσο απλό;* σκεφτόταν.

Το «Αομάμε» ήταν το πραγματικό της όνομα. Ο παππούς της από την πλευρά του πατέρα της είχε γεννηθεί σε μια μικρή ορεινή κωμόπολη στο νομό Φουκουσίμα, όπου το «Αομάμε» –σημαίνει «μπιζέλι»– δεν ήταν διόλου σπάνιο. Δεν είχε τύχει ακόμη να επισκεφτεί την περιοχή. Ο πατέρας και η μητέρα της είχαν ξεκόψει από τις οικογένειές τους πριν ακόμη γεννηθεί, κι έτσι δεν είχε γνωρίσει ποτέ τους παππούδες της. Τις σπάνιες φορές που πήγαινε κάποιο ταξίδι, έψαχνε στους τηλεφωνικούς καταλόγους στα κοιμόδινα των ξενοδοχείων μήπως έβρισκε και κάποιον άλλο με το ίδιο όνομα. Μέχρι στιγμής όμως δεν είχε βρει κανέναν πουθενά, ούτε σε πόλη ούτε σε κωμόπολη. Έπειτα από

κάθε αποτυχημένη προσπάθεια, την καταλάμβανε η μοναξιά ενός ναυαγού στο πέλαγος.

Ένωθε αμχανία όποτε έπρεπε να πει το όνομά της. Μόλις το ξεστόμιζε, όλοι έμεναν εμβρόντητοι και αποσβολωμένοι.

«Αομάμε είπατε;»

«Σωστά. Όπως λέμε μιτζέλι».

Τη μεγαλύτερη δυσκολία την αντιμετώπιζε όταν έπρεπε να δώσει την κάρτα της, μια συνηθισμένη πρακτική στις επαγγελματικές επαφές. Μόλις την έδινε, το μάτι του συνομιλητή της έμενε για λίγο καρφωμένο στο όνομα, σαν να του είχαν δώσει ξαφνικά ένα κακό μαντάτο. Πολλές φορές, όταν συστηνόταν τηλεφωνικά, άκουγε πνιχτά γελάκια από την άλλη μεριά. Όταν μάλιστα φώναζαν το όνομά της στις δημόσιες υπηρεσίες ή σε καμιά αίθουσα αναμονής νοσοκομείου, όλοι την περιεργάζονταν σαν αξιοπερίεργο φαινόμενο, λες και αναρωτιούνταν τι είδους φάτσα να έχει κάποια που τη λένε «Αομάμε».

Καμιά φορά μπερδεύονταν και την έλεγαν «Ενταμάμε», φρέσκο φασόλι σόγιας. Μέχρι και «Σοράμαμε» την είχαν πει, που σημαίνει κουκί.

«Λάθος, ούτε ενταμάμε ούτε σοράμαμε, αν και κοντά πέσατε: Αομάμε», τους διόρθωνε.

Κι εκείνοι απολογούνταν μ' ένα χαμογελάκι: «Ε, όπως και να το κάνουμε, λίγο σπάνιο για όνομα...»

Τριάντα χρόνια τώρα η ίδια ιστορία. Πόσα κρούμπλαστρα αστεία πια έχω ακούσει γι' αυτό το όνομα. Αν με έλεγαν αλλιώς, όλη η μου ζωή θα ήταν διαφορετική. Αν είχα ένα κοινότοπο όνομα, όπως Σάτο, Τανάκα ή Σουζούκι, η ζωή μου θα ήταν ευκολότερη, θα έβλεπα τον κόσμο με άλλο μάτι, θα είχα μεγαλύτερη ανοχή. Ίσως. Αυτά σκεφτόταν η Αομάμε.

Έκλεισε τα μάτια της για να ακούσει καλύτερα τη μελωδία. Άφησε ελεύθερη την όμορφη ταυτοφωνία των πνευστών να πλημμυρίσει το μυαλό της. Και ξαφνικά της ήρθε μια σκέψη: η ποιότητα του ήχου δεν ταιριάζει σε ραδιόφωνο ταξί. Η ένταση είναι χαμηλή, αλλά ο ήχος έχει βάθος, οι αρμονικές ακούγονται καθαρά. Άνοιξε τα μάτια της, έγειρε μπροστά και κοίταξε τη συσκευή

του στερεοφωνικού, χωνευτή όπως ήταν στο καντράν. Το κατάμαυρο μηχάνημα της φάνηκε πως λαμποκοπούσε από περηφάνια. Δεν κατάφερε να διακρίνει τη μάρκα· ωστόσο, από την εξωτερική του εμφάνιση καταλάβαινε πως το μηχάνημα ήταν καλό. Τα πολλά κουμπιά και τα πράσινα ψηφία της οθόνης τού έδιναν μια φινέτσα. Τεχνολογία αιχμής μάλλον. Παράξενο όμως, γιατί οι ταξιτζήδες συνήθως δε χρησιμοποιούν συστήματα τόσο υψηλών προδιαγραφών στα αυτοκίνητά τους.

Περιοργάστηκε το εσωτερικό του ταξί. Δεν το είχε καταλάβει αμέσως γιατί την απασχολούσαν άλλα, αυτό το αυτοκίνητο όμως δεν ανήκε σίγουρα στη συνηθισμένη κατηγορία. Είχε καλής ποιότητας ταπετσαρία, άνετα, βολικά καθίσματα, πάνω απ' όλα όμως μέσα δεν ακουγόταν τίποτα: σχεδόν κανένας θόρυβος δεν έφτανε απ' έξω. Μάλλον θα είχε εξαιρετική ηχομόνωση όπως τα στούντιο ηχογραφήσεων. Μπορεί να ήταν ιδιωτικό. Μερικοί ιδιοκτήτες δε λυπούνται να ρίξουν χρήματα στο αμάξι τους. Η Αομάμε περιοργάστηκε καλά την καμπίνα μήπως και έβλεπε πουθενά την άδεια του οχήματος, αλλά δε βρήκε τίποτα. Κι όμως, δεν έμοιαζε καθόλου με ταξί-μαϊμού. Το ταξίμετρο φαινόταν νόμιμο και η ένδειξη για την αξία της διαδρομής σωστή: 2.150 γεν. Η άδεια όμως δε φαινόταν πουθενά.

«Καλό αμάξι, αθόρυβο», είπε κάπως δυνατά για να την ακούσει ο ταξιτζής. «Τι μάρκα είναι;»

«Τογιότα Κράουν Ρόγιαλ», απάντησε με μιαν ανάσα εκείνος.

«Έχει καλή ηχομόνωση».

«Πραγματικά αθόρυβο. Ένας από τους λόγους που το διάλεξα. Η Τογιότα είναι κορυφή στον συγκεκριμένο τομέα».

Η Αομάμε κούνησε το κεφάλι της και ακούμπησε πάλι την πλάτη της αναπαυτικά στο κάθισμα. Κάτι όμως δεν πήγαινε καλά με όσα της είχε πει ο ταξιτζής. Μιλούσε σαν να παρέλειπε το πιο σημαντικό στοιχείο. Για παράδειγμα (απλώς και μόνο ένα παράδειγμα), της έδινε να καταλάβει πως ναι μεν δεν είχε πρόβλημα από την Τογιότα όσον αφορά την ηχομόνωση, η εταιρεία όμως υστερούσε σε κάποιον άλλο τομέα. Και μόλις τελείωσε την πρότασή του, άφησε ένα μικρό υπονοούμενο να πλανάται σιω-

πηρά σαν γκριζο συννεφάκι. Η Αομάμε άρχισε να νιώθει κάπως άβολα.

«Σίγουρα έχει καλή ηχομόνωση», επανέλαβε η Αομάμε. Μίλησε σαν να πάσχιζε να απαλλαγεί από το συννεφάκι. «Και το στερεοφωνικό σύστημα φαίνεται εξαιρετικό».

«Το κλειδί στις αγορές είναι η αποφασιστικότητα», απάντησε ο ταξιτζής σε τόνο απόστρατου στρατιωτικού σύμβουλου που μιλάει για μια παλιά στρατηγική πρακτική. «Με τόσες ώρες στο τιμόνι, είπα ας ακούω τουλάχιστον καλή μουσική. Εξάλλου...»

Η Αομάμε περιέμενε τη συνέχεια. Η φράση όμως σταμάτησε εκεί. Ξανάκλεισε τα μάτια της και προσηλώθηκε πάλι στη μελωδία. Δεν ήξερε τίποτα για τη ζωή του Γιάνασεκ. Πάντως, δεν πρέπει να είχε φανταστεί ποτέ, όταν έγραφε τη «Συμφωνιέτα» το 1926, πως κάποιος στο μέλλον θα την άκουγε στο Τόκιο σε συνθήκες τέλειης ηχομόνωσης, καθισμένος στα άνετα καθίσματα ενός ταξί Τογιότα Κράουν Ρόαγιαλ, παγιδευμένου στην κίνηση του ανισόπεδου Μητροπολιτικού Αυτοκινητόδρομου Νο 3.

Πώς όμως κατάλαβε αμέσως, αναρωτήθηκε η Αομάμε, ότι άκουγε τη «Συμφωνιέτα» του Γιάνασεκ;

Δεν ήταν και καμιά ένθερμη οπαδός της κλασικής μουσικής. Ούτε είχε προσωπικές μνήμες από τη μουσική του Γιάνασεκ. Κι όμως, από τις πρώτες νότες της εισαγωγής θυμήθηκε ανακλαστικά διάφορα πράγματα που είχε στο μυαλό της: σαν να είχε εισβάλει από το ανοιχτό παράθυρο ένα σμήνος πουλιών. Η μουσική την έκανε να νιώθει μιαν αλλόκοτη παραμόρφωση, χωρίς πόνο ή δυσφορία. Μόνο μια αίσθηση πως ολόκληρο το είναι της έστριβε. Δεν καταλάβαινε το λόγο. *Να έφταιγε άραγε η «Συμφωνιέτα» για τη μυστηριώδη αίσθηση;*

«Γιάνασεκ», της ξέφυγε άθελα, αλλά μόλις το ξεστόμισε, σκέφτηκε πως δεν έπρεπε να το κάνει.

«Είπατε κάτι;»

«Γιάνασεκ. Το όνομα του συνθέτη».

«Δεν τον έχω ακουστά».

«Τσέχος».

«Έτσι ε;» είπε ο ταξιτζής σαν να εντυπωσιάστηκε.

«Δικό σας είναι το ταξί;» ρώτησε η Αομάμε αλλάζοντας θέμα.
 «Μέσα πέσατε», αποκρίθηκε ο οδηγός. Έκανε μια παύση.
 «Και το δουλεύω μόνος μου. Είναι το δεύτερό μου αμάξι», πρόσθεσε.

«Ωραία καθίσματα».

«Να 'στε καλά. Για πείτε μου όμως», ρώτησε ο ταξιτζής γέροντας λίγο την πλάτη προς πίσω, «μήπως βιάζεστε;»

«Έχω ραντεβού στη Συμπούγια. Γι' αυτό σας πρότεινα να μπορούμε στον αυτοκινητόδρομο».

«Τι ώρα είναι το ραντεβού;»

«Στις τέσσερις και μισή».

«Τώρα είναι τέσσερις παρά τέταρτο, σωστά; Δε νομίζω πως θα προλάβετε».

«Λόγω της κίνησης εννοείτε;»

«Θα 'χει γίνει κάποιο ατύχημα παρακάτω, δεν εξηγείται αλλιώς. Έχουμε κολλήσει εδώ και ώρα».

Γιατί δεν ακούει το δελτίο κίνησης στο ραδιόφωνο; παραξενεύτηκε η Αομάμε. Ο αυτοκινητόδρομος είχε κυκλοφοριακή συμφόρηση. Συνήθως οι ταξιτζήδες ενημερώνονται για την κίνηση από μια ειδική συχνότητα στα ερτζιανά.

«Πώς το ξέρετε, αφού δεν ακούτε το δελτίο κίνησης;» ρώτησε.

«Σιγά το σοβαρό δελτίο», της απάντησε κάπως ανέκφραστα.
 «Λένε ό,τι τους κατεβαίνει, εγώ ούτε τα μισά δεν πιστεύω. Έχω μάτια για να βλέπω και μυαλό για να κρίνω».

«Και τα βλέπετε σκούρα τα πράγματα με την κίνηση;»

«Σκούρα, πολύ σκούρα», αποκρίθηκε ο ταξιτζής ήρεμα, με μια κίνηση του κεφαλιού. «Σας το υπογράφω δηλαδή. Άμα κολλάει εδώ ο αυτοκινητόδρομος, παρακάτω θα είναι κόλαση. Σημαντικό το ραντεβού σας;»

Η Αομάμε το σκέφτηκε λίγο. «Μμμ, πολύ σημαντικό. Έχω ραντεβού με έναν πελάτη δηλαδή».

«Πρόβλημα ε; Λυπάμαι που το λέω, αλλά δεν προλαβαίνετε».

Ο ταξιτζής κούνησε μερικές φορές το κεφάλι του, σαν να του είχε πιαστεί ο σβέργκος. Έτσι όπως σάλευαν αργά οι ζάρες στο λαιμό του, της θύμισαν προϊστορικό πλάσμα. Αφαιρέθηκε κοι-

τώντας τες και ξαφνικά έφερε στο νου της ένα ιδιαίτερα αιχμηρό αντικείμενο στο βάθος της κρεμαστής τσάντας της. Ένωσε τις παλάμες της να ιδρώνουν.

«Οπότε, τι με συμβουλεύετε να κάνω;»

«Δεν έχετε και πολλές επιλογές εδώ όπου βρισκόμαστε. Τουλάχιστον όχι μέχρι την επόμενη έξοδο. Δεν είναι κανονικός δρόμος για να πεις ανοίγω την πόρτα, κατεβαίνω και παίρνω το τρένο από τον πλησιέστερο σταθμό».

«Και η επόμενη έξοδος;»

«Είναι στο Ικετζιρι. Πολύ φοβάμαι πως θα 'χει σκοτεινιάσει ώσπου να φτάσουμε».

Θα 'χει σκοτεινιάσει; Η Αομάμε προσπάθησε να φανταστεί τον εαυτό της παγιδευμένο στο ταξί ως τη δύση του ήλιου. Ο Γιάντασεκ εξακολουθούσε να παίζει. Ξεχώριζαν τώρα οι νότες με σουρντίνα. Χαλάρωσε λίγο από την ένταση. Μα τι γινόταν επιτέλους;

Η Αομάμε είχε σταματήσει το ταξί κάπου κοντά στην Κινούτα και είχε ζητήσει από τον ταξιτζή να πάρει τον Κεντρικό Μητροπολιτικό Αυτοκινητόδρομο Νο 3 από την έξοδο της Γιόγκα. Αρχικά, η κίνηση ήταν ομαλή. Λίγο πριν από τη Σανγκέντζαγια όμως, άρχισε να πυκνώνει, ώσπου κάποια στιγμή τα αυτοκίνητα ακινητοποιήθηκαν εντελώς. Η αντίθετη κατεύθυνση δεν είχε πρόβλημα. Μόνο οι λωρίδες προς Τόκιο είχαν τραγική κίνηση. Κανονικά, στις τρεις η ώρα ο Νο 3 δεν είχε αυξημένη κυκλοφορία. Γι' αυτό η Αομάμε είχε προτείνει τη συγκεκριμένη διαδρομή.

«Το ταξίμετρο δε χρεώνει αναμονή στον αυτοκινητόδρομο», της εξήγησε ο ταξιτζής κοιτάζοντάς τη μέσα από τον καθρέφτη. «Οπότε, μην ανησυχείτε για τη χρέωση. Για πείτε μου όμως, θα μπλέξετε άσχημα αν αργήσετε στο ραντεβού σας;»

«Σίγουρα θα μπλέξω, δε βλέπω όμως και καμιά λύση».

Ο ταξιτζής συνέχισε να την κοιτάει μέσα από τον καθρέφτη. Φορούσε γυαλιά ηλίου, όχι πολύ σκούρα. Οι αντανakλάσεις του φωτός όμως την εμπόδιζαν να μαντέψει την έκφρασή του.

«Κοιτάξτε. Λύσεις υπάρχουν πάντα. Μπορείτε να πάρετε και το τρένο για τη Σιμπούγια, λιγάκι ανορθόδοξα όμως...»

«Ανορθόδοξα;»

«Δε σας το συστήνω με το χέρι στην καρδιά».

Η Αομάμε μισόκλεισε τα μάτια της και περιόρισε σιωπηλή να ακούσει τη συνέχεια.

«Να, βλέπετε το κενό εκεί μπροστά; Πού είναι η πινακίδα της Esso;»

Η Αομάμε εστίασε το βλέμμα της και διέκρινε αριστερά από τις δυο λωρίδες του ανισόπεδου αυτοκινητόδρομου μια εσοχή για ακινητοποιημένα οχήματα. Αντί για λωρίδα έκτακτης ανάγκης υπήρχαν κατά διαστήματα εσοχές για τα έκτακτα περιστατικά. Η Αομάμε διέκρινε και κάτι κίτρινα κουβούκλια με τηλέφωνα επείγουσας ειδοποίησης, συνδεδεμένα με το κέντρο διαχείρισης κυκλοφορίας. Προς το παρόν, δεν υπήρχε κανένα αυτοκίνητο στην εσοχή. Πέρα από το αντίθετο ρεύμα, στην ταράτσα ενός κτιρίου, φαινόταν μια μεγάλη διαφημιστική επιγραφή της Esso. Ένας χαμογελαστός τύγρης βαστούσε ένα λάστιχο τροφοδοσίας βενζίνης από την κάνουλα.

«Που λέτε, εκεί υπάρχει μια σκάλα κινδύνου η οποία κατεβαίνει μέχρι το επίπεδο της Εθνικής Οδού που περνάει από κάτω. Από κει κατεβαίνουν όσοι οδηγοί παρατάνε τα αυτοκίνητά τους σε περίπτωση πυρκαγιάς ή σεισμού. Συνήθως τη χρησιμοποιούν οι συντηρητές του αυτοκινητόδρομου. Κατεβαίνοντας, βγαίνετε κοντά στο σταθμό της γραμμής Τοκιού. Από εκεί η απόσταση για τη Σιμπούγια είναι παιχνιδάκι».

«Δεν ήξερα πως υπάρχουν σκάλες κινδύνου στον αυτοκινητόδρομο», είπε η Αομάμε.

«Έχετε δίκιο, λίγοι το ξέρουν».

«Δε θα 'χω μπλεξίματα αν τη χρησιμοποιήσω χωρίς να υπάρχει έκτακτη ανάγκη;»

Ο ταξιτζής δεν απάντησε αμέσως, μετά είπε: «Δεν είμαι σίγουρος. Δεν ξέρω βέβαια τα ψιλά γράμματα των κανονισμών της διαχειρίστριας εταιρείας. Πάντως, δε νομίζω να τους δημιουργήσετε κανένα πρόβλημα. Μάλλον θα κάνουν τα στραβά μάτια. Τι λέτε κι εσείς; Δεν επαρκεί το προσωπικό για αυστηρούς ελέγχους. Ο Μητροπολιτικός Αυτοκινητόδρομος Νο 3 φη-

μίζεται για τον αριθμό των εργαζομένων του, όχι όμως και για τον αριθμό εκείνων που πραγματικά εργάζονται».

«Και τι σκάλα είναι;»

«Τι να σας πω, σαν μια σκάλα κινδύνου για περίπτωση πυρκαγιάς, σαν τις σκάλες κινδύνου στον πίσω τοίχο των παλιών κτιρίων. Τίποτα το επικίνδυνο. Ύψος ίσα μ' ένα τριώροφο κτίριο. Άνετα την κατεβαίνετε. Έχει βέβαια ένα κάγκελο στην είσοδο αλλά όχι ψηλό, εύκολα το καβαλάει όποιος θέλει».

«Εσείς έχετε κατεβεί ποτέ από κει;»

Ο ταξιτζής δεν απάντησε. Χαμογέλασε μόνο αδιόροτα μέσα από τον καθρέφτη. Το χαμόγελό του σήκωνε πολλές ερμηνείες.

«Στο χέρι σας είναι», αποκρίθηκε χτυπώντας τα δάχτυλά του στο τιμόνι στο ρυθμό της μουσικής. «Εγώ δεν έχω πρόβλημα να κάθεστε άνετα εδώ και να απολαμβάνετε τη μουσική σας. Πρέπει όμως να το πάρουμε απόφαση πως, ό,τι κι αν κάνουμε, αποκλείεται να φτάσουμε στην ώρα μας. Τι θέλω να πω: αν πραγματικά επείγεστε, υπάρχει λύση».

Η Αομάμε έσμιξε τα φρύδια της κι έριξε μια ματιά στο ρολόι της. Σήκωσε το κεφάλι και κοίταξε τα αυτοκίνητα γύρω της. Στα δεξιά της είδε ένα μαύρο Μितσουμπίσι Πατζέρο καλυμμένο από ένα λεπτό στρώμα σκόνης. Στη θέση του συνοδηγού καθόταν ένας νεαρός. Είχε κατεβάσει το τζάμι και κάπνιζε βαριεστημένα. Μακρουμάλλης, ηλιοκαμένος και φορούσε ένα σκούρο κόκκινο άνορακ. Στο πορτ μπαγκάζ είχαν στοιβάξει κάτι φθαρομένες και βρόμιμες ιστιοσανίδες. Μπροστά του είχε σταματήσει ένα Σάαμπ 900. Τα κλειστά φιμέ τζάμια του την εμπόδιζαν να δει τους επιβάτες. Αν πήγαινε κοντά στο καλά κερωμένο αμάξι, θα έβλεπε το πρόσωπό της σαν σε καθρέφτη.

Το προπορευόμενο αμάξι, ένα Σουζούκι Άλτο, είχε αριθμό πινακίδας από την αυτοδιοίκηση του τομέα της Νερίμα στο Τόκιο. Μια νεαρή μητέρα έσφιγγε τα δάχτυλά της στο τιμόνι. Το παιδί της στη θέση του συνοδηγού διασκέδαζε την πλήξη του κουνώντας ρυθμικά το κορμί του. Ο εκνευρισμός της μάνας φαινόταν έκδηλα στον τρόπο που μάλωνε τη μικρή για να καθίσει ήσυχα. Η Αομάμε διάβαζε μέσα από το τζάμι τις κινήσεις των χειλιών

της. Το σκηνικό γύρω της παρέμενε ίδιο και απαράλλαχτο. Εδώ και δέκα λεπτά το αμάξι δεν είχε κάνει πάνω από δέκα μέτρα.

Η Αομάμε έμεινε σκεφτική για λίγα λεπτά, ταξινομώντας τις προτεραιότητές της. Δεν άργησε να καταλήξει. Η μελωδία του Γιάντσεκ συμπτωματικά έφτανε στο φινάλε. Έβγαλε ένα ζευγάρι μικροσκοπικά γυαλιά ηλίου Ray-Ban από την κρεμαστή τσάντα της και τα φόρεσε. Μετά έβγαλε από το πορτοφόλι της τρία χαρτονομίσματα των 1.000 γεν και τα έδωσε στον ταξιτζή.

«Εδώ αφήστε με. Δε με παίρνει να καθυστερήσω», του είπε.

Ο ταξιτζής έγνεψε καταφατικά και πήρε τα χρήματα. «Απόδειξη;» ρώτησε.

«Δε χρειάζεται. Κρατήστε και τα ρέστα».

«Να 'στε καλά. Φυσάει πολύ, προσοχή να μη γλιστροήσετε».

«Θα προσέχω», απάντησε η Αομάμε.

«Α, επίσης», συνέχισε ο ταξιτζής κοιτάζοντάς τη μέσα από τον καθρέφτη, «ένα μην ξεχνάτε: τα φαινόμενα απατούν».

Τα φαινόμενα απατούν, επανέλαβε από μέσα της η Αομάμε. Έσμιξε ελαφρά τα φρύδια της.

«Τι εννοείτε;»

Ο ταξιτζής απάντησε προσέχοντας ιδιαίτερα τα λόγια του: «Πώς να το πω, να, εννοώ πως πάτε να κάνετε κάτι εκτός πεπατημένης που λένε, σωστά; Δε βλέπεις κάθε μέρα άτομα να κατεβαίνουν μέρα μεσημέρι τη σκάλα κινδύνου του Μητροπολιτικού Αυτοκινητόδρομου. Και ιδιαίτερα γυναίκες».

«Δεν έχετε άδικο», συμφώνησε η Αομάμε.

«Και όταν μπειτε σ' αυτή την ιστορία, το συνηθισμένο σκηνικό μπορεί να αλλάξει, πώς να το πω, ενδεχομένως να δείχνουν όλα λίγο διαφορετικά. Σας το λέω από προσωπική εμπειρία δηλαδή. Τα φαινόμενα όμως απατούν. Η πραγματικότητα είναι πάντα μόνο μία».

Η Αομάμε σκέφτηκε τα λόγια του ταξιτζή. Εκείνη τη στιγμή το κομμάτι του Γιάντσεκ τελείωσε και το κοινό ξέσπασε αμέσως σε χειροκροτήματα. Μάλλον ήταν από ζωντανή ηχογράφηση. Το κοινό χειροκροτούσε ενθουσιασμένο, παρατεταμένα. Ακόμη και «μπράβο» ακούγονταν κατά διαστήματα. Η Αομάμε

φαντάστηκε το διευθυντή της ορχήστρας να χαμογελάει, να γυρίζει προς το όρθιο κοινό και να υποκλίνεται επανειλημμένα. Να σηκώνει ψηλά το ένα χέρι, γέροντας ελαφρά προς τα πίσω το κεφάλι για να συγχαρεί το πρώτο βιολί, να στρέφει τα νώτα στο κοινό, να σηκώνει ξανά το χέρι για να συγχαρεί την ορχήστρα, να γυρίζει πάλι προς το κοινό και να κάνει μια τελευταία βαθιά υπόκλιση. Και καθώς άκουγε το παρατεταμένο χειροκρότημα της ηχογράφησης, ο ήχος άρχισε να παραμορφώνεται, να ακούγεται σαν μία ατελείωτη θύελλα σκόνης στον πλανήτη Άρη.

«Η πραγματικότητα θα είναι πάντα μία», επανέλαβε αργά ο ταξιτζής, λες και υπογράμιζε μια πρόταση σε κάποιο βιβλίο.

«Βεβαίως», αποκριθήκε η Αομάμε. «Όπως το λέτε. Ένα φυσικό αντικείμενο υπάρχει μόνο στο συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Ο Αϊνστάϊν το έχει αποδείξει. Η πραγματικότητα είναι εντελώς ψυχρή και μονήρης».

Η Αομάμε έδειξε το στερεοφωνικό: «Ο τέλειος ήχος!»

Ο ταξιτζής κούνησε το κεφάλι του. «Πώς είπατε το συνθέτη;»
«Γιάνατσεκ».

«Γιάνατσεκ», επανέλαβε ο ταξιτζής, λες και προσπαθούσε να απομνημονεύσει ένα σημαντικό κωδικό. Μετά τράβηξε το μοχλό που άνοιγε την αυτόματη πόρτα της καμπίνας των επιβατών. «Να προσέχετε. Εύχομαι να προλάβετε το ραντεβού σας».

Η Αομάμε κατέβηκε κρατώντας τη δερμάτινη κρεμαστή τσάντα της. Το χειροκρότημα εξακολουθούσε να ακούγεται. Περιπάτησε προσεκτικά στην άκρη του αυτοκινητόδρομου, προς την εσοχή για τα έκτακτα περιστατικά. Κάτω από τις ψηλοτάκουνες γόβες της ένιωθε το οδόστρωμα να δονείται –μάλλον να ταλαντεύεται– κάθε φορά που μια νταλίκια περνούσε από την απέναντι κατεύθυνση: σαν να περπατούσε στο κατάρωμα αεροπλανοφόρου που έπλεε σε φουρτουνιασμένη θάλασσα.

Το κορίτσι στο κόκκινο Σουζούκι Άλτο έβγαλε το κεφάλι από το παράθυρο του συνοδηγού και κοίταξε την Αομάμε με ανοιχτό το στόμα. «Μαμά, τι κάνει η κυρία; Πού πάει;» γύρισε και ρώτησε τη μητέρα του. «Θέλω κι εγώ να βγω έξω να περπατήσω. Μαμά, μ' ακούς; Θέλω κι εγώ να βγω έξω. Μαμά...» φώ-

ναξε επιτακτικά και πεισματάρικα. Η μάνα του δεν είπε τίποτα, μόνο κούνησε το κεφάλι της και έριξε μια επιτιμητική ματιά στην Αομάμε.

Η φωνή της μικρής και το βλέμμα της μάνας ήταν οι μόνες αντιδράσεις που εισέπραξε η Αομάμε. Οι υπόλοιποι οδηγοί απλώς φυσούσαν τον καπνό του τσιγάρου τους και την παρακολούθουσαν ελαφρά συνοφρυωμένοι να περνάει με αποφασιστικό βήμα ανάμεσα από τα αυτοκίνητα και το τοιχίο, λες κι έβλεπαν έκθαμβοι ένα τόσο λαμπρό αντικείμενο, ώστε δεν άφηνε για την ώρα περιθώρια για κανένα σχόλιο. Δεν είχαν κι άδικο. Άσχετα από το κυκλοφοριακό κομπούζιο εκείνη τη στιγμή, η θέα ενός ατόμου να περπατάει στο οδόστρωμα δεν είναι καθόλου συνηθισμένη. Οι θεατές χρειάζονταν κάποιο χρονικό διάστημα ώσπου να αντιληφθούν το γεγονός ως κομμάτι της πραγματικότητας. Ιδίως γιατί το άτομο που έβλεπαν μπροστά τους ήταν μια νεαρή γυναίκα με μίνι φούστα και ψηλοτάκουνες γόβες.

Η Αομάμε κατέβασε το κεφάλι της, κοίταξε ευθεία μπροστά και προχώρησε αποφασιστικά και ευθυτενής, νιώθοντας όλα τα μάτια καρφωμένα πάνω της. Οι μαρόν Charles Jourdan γόβες της άφηναν έναν ξερό κρότο που αντηχούσε στο οδόστρωμα, ενώ ο άνεμος ανασήκωνε το στρίφωμα του παλτού της. Είχε ήδη μπει ο Απρίλης και ο ψυχρός ακόμη αέρας προμήνυε μια βίαιη ανατροπή. Η Αομάμε φορούσε ένα μπεζ ανοιξιάτικο παλτό πάνω από το πράσινο λεπτό μάλλινο ταγέρ Junko Shimada και είχε περασμένη τη μαύρη δερμάτινη τσάντα στον ώμο της. Τα όμορφα κομμένα και περιποιημένα στην εντέλεια μαλλιά της έφταναν στο ύψος των ώμων. Δε φορούσε κανένα κόσμημα. Ήταν ψηλή –1,68– χωρίς ίχνος περιττού λίπους, με καλογραμμωμένους μυσ που τους έκρυβε το παλτό.

Αν παρατηρούσε κανείς σχολαστικά το πρόσωπό της, θα πρόσεχε πως τα αυτιά της διέφεραν αρκετά στο σχήμα και στο μέγεθος. Το αριστερό, αρκετά μεγαλύτερο, είχε μια δυσμορφία. Τα μαλλιά της όμως κάλυπταν πάντα τα αυτιά της και γι' αυτό δεν το πρόσεχε κανείς. Τα χείλη της, σφιγμένα σε μια ίσια γραμμή, φανέρωναν άτομο που δεν πιάνει εύκολα φιλίες. Την εντύπωση

αυτή ενίσχυαν η λεπτή και μικρή μύτη, τα έντονα ξυγωματικά, το φαρδύ μέτωπο και τα μακριά, ευθύγραμμα φρύδια της. Πάντως, τα χαρακτηριστικά της ταίριαζαν στο ωοειδές πρόσωπό της και παρόλο που όλα είναι θέμα γούστου, θα μπορούσε κανείς να την πει «ωραία γυναίκα». Η μοναδική παραφωνία ήταν μια ολοσχερής απουσία έκφρασης στο πρόσωπό της. Το χαμόγελο χάραζε στα σφιγμένα χείλη της μόνο αν υπήρχε απόλυτη ανάγκη. Τα ψυχρά μάτια της βρίσκονταν σε συνεχή εγρήγορση, όπως θα ταίριαζε σε έναν ευσυνείδητο ανώτερο αξιωματικό καταστρώματος. Το πρόσωπό της δε δημιουργούσε έντονη εντύπωση σε κανέναν. Δεν ήταν τόσο τα χαρακτηριστικά της που τραβούσαν την προσοχή και προξενούσαν το θαυμασμό, όσο οι εναλλαγές στην έκφραση του προσώπου και οι κομπές κινήσεις της.

Πολύς κόσμος δυσκολευόταν να συγκρατήσει τα χαρακτηριστικά της. Μόλις γύριζαν το κεφάλι τους αλλού, χανόταν και η εικόνα του προσώπου της. Περίμεναν να δουν ένα πρόσωπο με εξατομικευμένα χαρακτηριστικά, αλλά οι λεπτομέρειες που συνήθως προσδίδουν την ιδιαιτερότητα κάθε ατόμου εξαφανίζονταν ως διά μαγείας. Με αυτή την έννοια, η Αομάμε έμοιαζε με κάποιον εξασκημένο στη μίμηση του περιβάλλοντος χώρου. Επεδίωκε με ιδιαίτερο ζήλο να αλλάζει χρώμα και σχήμα, να χάνεται μέσα στο φόντο, να γίνεται δυσδιάκριτη, να μην τη θυμάται κανείς. Έτσι προστάτευε τον εαυτό της ήδη από την παιδική της ηλικία.

Όταν όμως για κάποιο λόγο έκανε μια γκριμάτσα, η ψυχρή της έκφραση άλλαζε δραματικά. Διάφορες συσπάσεις τραβούσαν τους μυς του προσώπου της προς διαφορετικές κατευθύνσεις ταυτόχρονα, δημιουργώντας μια δομική ασυμμετρία. Βαθιές ρυτίδες εμφανίζονταν διάσπαρτες, τα μάτια της βυθίζονταν ξαφνικά στις κόγχες τους, η μύτη και το στόμα της παραμορφώνονταν βίαια, το πιγούνι της έφευγε στο πλάι και τα χείλη της τραβιούνταν προς τα πίσω, αποκαλύπτοντας τα μεγάλα άσπρα δόντια της. Μεταμορφωνόταν ευθύς σ' ένα τελείως διαφορετικό άτομο, σαν να της είχε πέσει η μάσκα γιατί είχε σπάσει το κορδόνι που τη συγκρατούσε. Όποιος είχε την εμπειρία της τρομακτικής

μεταμόρφωσής της έχανε τη γη κάτω από τα πόδια του. Το αιφνίδιο άλμα από την απόλυτη ανωνυμία σε μία άβυσσο τους έκοβε τα ήπατα. Γι' αυτό και η Αομάμε πρόσεχε να μην κάνει ποτέ γκριμάτσες μπροστά σε αγνώστους. Τις κρατούσε αποκλειστικά για τον εαυτό της ή για να διώχνει τους αντιπαθητικούς άντρες.

Φτάνοντας στην εσοχή του αυτοκινητόδρομου, σταμάτησε και κοίταξε τριγύρω για να βρει τη σκάλα. Την εντόπισε αμέσως. Όπως είχε πει ο ταξιτζής, το κάγκελο μπροστά στην είσοδο έφτανε λίγο ψηλότερα από τη μέση της. Θα δυσκολευόταν αρκετά να το καβαλήσει με τη στενή μίνι φούστα της, αν όμως αδιαφορούσε για τον κόσμο γύρω της, τότε δεν υπήρχε πρόβλημα. Έβγαλε χωρίς να διστάσει τις ψηλοτάκουνες γόβες, τις έχωσε στην κρεμαστή τσάντα της κι έμεινε ξυπόλυτη. Καιρός να αποχαιρετίσει το καλσόν της. Κανένα πρόβλημα, θα αγόραζε ένα καινούργιο.

Ο κόσμος την παρακολουθούσε σιωπηλά να βγάζει τις γόβες και το παλτό. Από το ανοιχτό παράθυρο μιας μαύρης Τογιότα Τσέλικα σταματημένης ακριβώς εκεί μπροστά, ακουγόταν σαν μουσική υπόκρουση η υψίτονη φωνή του Μάικλ Τζάκσον. Τραγουδούσε το «Billy Jean». *Δες και βρίζομαι σε πάλλο στριπτιζάδικου, σκέφτηκε η Αομάμε. Μια χαρά! Κυρίες και κύριοι, κοιτάξτε καλά, κοιτάξτε όσο τραβάει η ψυχή σας. Έτσι κι αλλιώς, τα 'χετε παίξει από την κίνηση. Δυστυχώς όμως, μέχρι εδώ ήταν το γόυσιμο για σήμερα. Ικανοποιηθείτε μόνο με τις γόβες και το παλτό. Ατυχήσατε. Τι κρίμα!*

Η Αομάμε πέρασε το λουρί της τσάντας της λοξά στον ώμο. Απέναντι, σε απόσταση, είδε την Τογιότα Κράουν Ρόαγιαλ Σαλούν απ' όπου μόλις είχε κατέβει. Οι ακτίνες του απογευματινού ήλιου χτυπούσαν στο παρμπρίζ, που τις αντανakλούσε σαν καθρέφτης και την τύφλωναν. Δεν μπορούσε να διακρίνει το πρόσωπο του ταξιτζή, αλλά ήταν σίγουρη πως την κοίταζε ακόμη.

Τα φαινόμενα απατούν. Η πραγματικότητα είναι πάντα μόνο μία.

Η Αομάμε πήρε μια βαθιά εισπνοή και ύστερα έβγαλε όλο τον αέρα με την ίδια ένταση από τα πνευμόνια της. Αμέσως μετά καβάλησε το σιδερένιο κάγκελο με τη μουσική υπόκρουση του

«Billy Jean». Το μίνι της ανέβηκε μέχρι τους γλουντούς. Σκασίλα μου, σκέφτηκε. Φάτε, μάτια, ψάρια. Τι νομίζετε δηλαδή; Αν κοιτάξετε αυτό που έχω κάτω από τη φούστα μου, βλέπετε και τον ψυχικό μου κόσμο; Πάντως, η Αομάμε καμάρωνε για τα όμορφα και λεπτά πόδια της.

Μόλις βρέθηκε στην άλλη μεριά του κάγκελου, τράβηξε τη φούστα της από το στρίφωμα για να κατέβει, τίναξε τα χέρια της, ξαναφόρεσε το παλτό της, κρέμασε πάλι την τσάντα κανονικά στον ώμο και στερέωσε τα γυαλιά της, πιέζοντας μαλακά στη γέφυρα. Μπροστά της ξεκινούσε η γκριζα σιδερένια σκάλα κινδύνου. Απλή κατασκευή, πρακτική, λειτουργική, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Δεν την είχαν φτιάξει για να την ανεβοκατεβαίνουν ξυπόλυτες γυναίκες με καλσόν και κολλητά μίνι. Ούτε η Junko Shimada είχε στο μυαλό της σούρτα-φέρτα στις σκάλες κινδύνου του Μητροπολιτικού Αυτοκινητόδρομου, όταν σχεδίαζε το ταγέρ. Μια νταλίκα πέρασε προς την αντίθετη κατεύθυνση και η σκάλα τραντάχτηκε. Ο αέρας περνούσε σφυρίζοντας μέσα από τα κενά του σιδερένιου σκελετού. Πάντως, τώρα είχε τη σκάλα μπροστά της. Έμενε μόνο να την κατέβει μέχρι το επίπεδο της Εθνικής Οδού που περνούσε από κάτω.

Η Αομάμε γύρισε να κοιτάξει για μία ακόμη φορά τα αυτοκίνητα που είχαν κολλήσει το ένα πίσω από το άλλο. Στεκόταν σαρώνοντας το πεδίο από αριστερά προς τα δεξιά και αντίστροφα, σαν ομιλήτρια που παραμένει στο βήμα μετά τη διάλεξη για να απαντήσει στις ερωτήσεις του κοινού. Τίποτα δεν είχε αλλάξει στις ουρές των αυτοκινήτων. Οι επιβάτες, παγιδευμένοι στην κυκλοφοριακή συμφόρηση χωρίς εναλλακτική λύση, παρακολουθούσαν κάθε κίνησή της.

Αναρωτιούνταν τι ήθελε να κάνει αυτή η γυναίκα. Πέρα από το σιδερένιο κάγκελο, τα βλέμματά τους έπεφταν πάνω της βροχή. Την κοίταζαν με ενδιαφέρον ανάμεικτο με αδιαφορία, ζηλοφθονία και ειρωνεία. Τα συναισθήματά τους, ανάκατα να σταθεροποιηθούν προς μία κατεύθυνση, αιωρούνταν σαν δίσκοι ασταθούς ζυγαριάς. Μια βαριά σιωπή είχε πέσει ολόγυρα. Κανείς δε σήκωνε το χέρι να κάνει μια ερώτηση (αλλά ούτε και η

Αομάμε σκόπευε να απαντήσει). Ο κόσμος περίμενε βουβά μια ευκαιρία που δε θα του την έδινε κανείς στον αιώνα τον άπαντα.

Η Αομάμε δάγκωσε το κάτω χέιλι της και ζύγισε το κοινό της μέσα από τα σκούρα πράσινα γυαλιά της.

Ούτε που σας περνάει από το μυαλό ποια είμαι, πού πάω τώρα και τι πρόκειται να κάνω. Αυτά τους έλεγε η Αομάμε με τα χείλη της ακίνητα. Είστε όλοι δεμένοι χειροπόδαρα. Δεν μπορείτε να κουνηθείτε. Ούτε μπρος ούτε πίσω. Ενώ εγώ... εγώ... πρέπει να τελειώσω μια δουλειά. Είμαι σε διατεταγμένη αποστολή. Γι' αυτό –με την άδειά σας– φεύγω!

Στο τέλος, έτσι όπως ήταν στραμμένη προς το μέρος τους, ένιωσε την ανάγκη να τους κάνει μια γκριμάτσα, κατάφερε όμως να συγκρατηθεί. Δεν είχε περιθώρια για περιττές κινήσεις. Στη συνέχεια, το πρόσωπό της δύσκολα θα επανερχόταν στη φυσιολογική του κατάσταση.

Γύρισε την πλάτη στο σιωπηλό ακροατήριό της και βάλθηκε να κατεβαίνει προσεκτικά τη σκάλα κινδύνου, νιώθοντας στα πέλματά της το τραχύ και ψυχρό μέταλλο. Ο παγερός αέρας στις αρχές Απριλίου της ανακάτευε τα μαλλιά, αποκαλύπτοντας κατά διαστήματα τη δυσμορφία στο αριστερό της αυτί.

Τένγκο

ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ ΕΧΩ ΣΤΟ ΜΥΑΛΟ ΜΟΥ

Οι πρώτες αναμνήσεις του Τένγκο ξεκινούσαν αφότου ήταν ενάμισι έτους: η μητέρα του βγάζει την μπλούζα της, κατεβάζει την τιράντα του λευκού της κομπινεζόν και αφήνει έναν άντρα –που δεν ήταν ο πατέρας του– να της ρουφήξει τις ρώγες. Στο παιδικό κρεβατάκι, βρίσκεται ξαπλωμένο ένα μωρό, μάλλον ο ίδιος. Βλέπει τον εαυτό του σαν να ήταν κάποιος τρίτος. Ή μήπως είναι ο δίδυμος αδελφός του; Όχι, είναι αυτός, ενάμισι έτους. Το ξέρει διαισθητικά. Το μωρό κοιμάται και το στήθκι του ανεβοκατεβαίνει ρυθμικά. Είναι η πρώτη ανάμνηση από τη ζωή του. Εκείνα τα δέκα δευτερόλεπτα αποτυπώθηκαν ολοζώντανα στη συνείδησή του. Δεν υπήρχε πριν και μετά. Μόνο ετούτη η μία ανάμνηση που υψωνόταν σαν καμπαναριό πάνω από τα λασπωμένα νερά μιας πολιτείας ύστερα από θεομηνία.

Ο Τένγκο δεν έχανε ευκαιρία να ρωτάει τους άλλους από πότε ξεκινούσαν οι πρώτες αναμνήσεις τους. Οι περισσότεροι απαντούσαν από τα τέσσερα, τα πέντε ή το νωρίτερο από τα τρία. Κανείς δεν είχε εμπειρία παρόμοια με τη δική του. Ίσως επειδή τα παιδιά πρέπει να γίνουν τουλάχιστον τριών ετών για να φτάσουν στο επίπεδο της λογικής σκέψης που τους επιτρέπει να αντιλαμβάνονται, ό,τι βλέπουν. Όλες οι εικόνες που προηγούνται από το στάδιο αυτό εγγράφονται ως ακατανόητο χάος. Ο κόσμος φαντάζει σαν ένας απέραντος χυλός, χωρίς φέροντα οργανισμό, δίχως μια στέρεη λαβή. Φεύγει και χάνεται από το πα-

ράθυρο, δίχως να αφήνει στο μυαλό ίχνη από το πέρασμά του.

Σίγουρα, ένα παιδί ενάμισι έτους δεν μπορεί να συλλάβει τι νόημα κρύβεται πίσω από την εικόνα ενός άντρα –όχι του πατέρα του– που ρουφάει τις ρώγες της μάνας του. Κατανοητό. Αν η ανάμνηση όμως ήταν αληθινή, τότε η σκηνή πρέπει να αποτυπώθηκε στον αμφιβληστροειδή του Τένγκο σαν μία απλή εικόνα, πέρα από κάθε κριτική, σαν ένα μείγμα σκιάς και φωτός, όπως μια κάμερα που αποτυπώνει μηχανικά τα αντικείμενα στο φιλμ. Καθώς η συνείδηση του Τένγκο ωριμάζε, η εικόνα που είχε μένει στη μνήμη του άρχισε να αποκτά το νόημά της μέσα από μια σταδιακή επεξεργασία. Είναι όμως εφικτό; Ο βρεφικός εγκέφαλος μπορεί να διατηρήσει τέτοιες εικόνες;

Μήπως η ανάμνηση του Τένγκο ήταν ψεύτικη; Μήπως το μυαλό του αποφάσισε να την κατασκευάσει αργότερα, είτε για κάποιο συγκεκριμένο λόγο είτε βάσει ενός σχεδίου; Το είχε σκεφτεί καλά και είχε καταλήξει πως ετούτη η εκδοχή μάλλον δεν έστεκε. Μια τόσο γλαφυρή και πειστική σκηνή αποκλείεται να ήταν κατασκευάσμα του μυαλού του. Είχε φως, μυρωδιά, παλμό· πολύ έντονη την αίσθηση της πραγματικότητας για να είναι ψεύτικη. Εξάλλου, τον διευκόλυne η εκδοχή πως η σκηνή είχε διαδραματιστεί πραγματικά, επειδή έτσι μπορούσε να εξηγήσει καλύτερα σε λογικό και συναισθηματικό επίπεδο και διάφορα άλλα γεγονότα.

Η ζωντανή εικόνα των δέκα δευτερολέπτων τού ερχόταν στο μυαλό σε ανύποπτο χρόνο, απροειδοποίητα. Χωρίς κανένα σημάδι, δίχως αναστολές, χωρίς καν να του χτυπήσει την πόρτα. Στο τρένο για παράδειγμα ή καθώς έγγραφε μια εξίσωση στον πίνακα, την ώρα του φαγητού ή εκεί που καθόταν και κουβεντιάζε με κάποιον (όπως τώρα). Τελείως ξαφνικά. Τον κύκλωνε σαρωτικά σαν σιωπηλό τσουνάμι. Μόλις την έπαιρνε είδηση, βρισκόταν ήδη μπροστά στα μάτια του και τα μέλη του παρέλυαν. Ο χρόνος σταματούσε για λίγο. Ο αέρας γύρω του αραιώνει και δυσκολευόταν να αναπνεύσει. Έχανε την επαφή του με τους ανθρώπους και τα πράγματα. Ο υγρός τοίχος από το τσουνάμι τον κατάπινε ολόκληρο. Και μολονότι ένιωθε τον κόσμο να βυ-

θίζεται στο σκοτάδι, δεν έχανε τις αισθήσεις του, ένιωθε απλώς σαν να έμπαινε σε μια διαφορετική τροχιά. Η αλλαγή ενεργοποιούσε άλλες περιοχές της συνείδησής του. Δεν ένιωθε τρώμο. Μόνο που δεν μπορούσε να ανοίξει τα μάτια του. Τα βλέφαρά του βάραιναν κι έκλειναν. Οι ήχοι αποσύρονταν στο βάθος. Η γνωστή εικόνα προβαλλόταν επανειλημμένα στην οθόνη της συνείδησής του. Ίδρωνε όλο του το σώμα. Οι μασχάλες του υγραίνονταν. Τον έπιανε ένα ψιλό τρέμουλο. Οι παλμοί του ανέβαιναν και δυνάμωναν.

Αν είχε παρέα την ώρα που του συνέβαινε, προσποιούνταν πως τον είχε πιάσει σκοτοδίνη. Άλλωστε, έμοιαζε με σκοτοδίνη. Σε λίγη ώρα συνερχόταν. Έβγαζε το μαντίλι του, σφουγγίζει το στόμα και καθόταν ήρεμος. Έγνεφε στην παρέα του να μην ανησυχεί. Καμιά φορά το θέμα τελείωνε μέσα σε τριάντα δευτερόλεπτα, άλλες φορές κρατούσε πάνω από ένα λεπτό. Η μάνα του κατεβάζει τις τιράντες της και αφήνει έναν άντρα να της ρουφήξει τις ρώγες της που έχουν σκληρύνει. Εκείνη κλείνει τα μάτια της και αναστενάζει. Μία αχνή, ζεστή, οικεία μυρωδιά μητρικού γάλακτος πλανάται στην ατμόσφαιρα. Η όσφρηση, η πιο οξυμένη αίσθηση του βρέφους, αποκαλύπτει πολλά, καμιά φορά τα πάντα. Γύρω του οι ήχοι πνίγονται. Ο αέρας πηίζει. Ακούει μόνο τον μαλακό χτύπο της καρδιάς του.

Για κοίτα εδώ, του έλεγαν. Εδώ κοίτα ένα λεπτό. Έι, Τένγκο, εδώ είσαι, μ' ακούς, εδώ, δεν έφυγες. Τα ίδια λόγια κάθε φορά.

Αυτή τη φορά η «κρίση» κρατούσε περισσότερο. Ο Τένγκο είχε κλείσει τα μάτια, είχε καλύψει το στόμα με το μαντίλι όπως συνήθως και είχε σφίξει τα δόντια του. Δεν κατάλαβε πόση ώρα διήρκεσε. Μόνο να μαντέψει μπορούσε, κρίνοντας από το βαθμό της εξάντλησής του. Ένιωθε πιο εξαντλημένος από κάθε άλλη φορά, σαν να τον είχαν στύψει. Πέρασε λίγη ώρα ώσπου να ανοίξει τα μάτια του. Το μυαλό του πάσχιζε να ξυπνήσει, αλλά οι μύες και τα εσωτερικά του όργανα αντιδρούσαν σαν ένα ζώο σε χειμερία νάρκη που προσπαθεί να ξυπνήσει σε λάθος εποχή.

«Έι, Τένγκο!» ακουγόταν μια φωνή εδώ και ώρα. Η φωνή

έφτανε αδύναμη στ' αυτιά του, σαν να ερχόταν από το βάθος ενός τούνελ. Με τα πολλά, κατάλαβε πως κάποιος του μιλούσε.

«Τένγκο, τι έπαθες; Πάλι τα ίδια; Είσαι καλά;» Η φωνή ακουγόταν πιο κοντά τώρα.

Επιτέλους, ο Τένγκο άνοιξε τα μάτια του, εστίασε και κοίταξε το δεξί του χέρι που είχε μείνει γραπωμένο στην άκρη του τραπεζιού. Βεβαιώθηκε πως ο κόσμος βρισκόταν στη θέση του ακέραιος και ότι ο ίδιος αποτελούσε αναπόσπαστο κομμάτι του. Ένωθε ακόμη μουδιασμένος, αλλά, δεν υπήρχε αμφιβολία, εκείνο το χέρι τού ανήκε. Όπως και η μυρωδιά του ιδρώτα του, μια παράξενα αφιά οσμή ζώου μέσα σε κλουβί ζωολογικού κήπου.

Ο λαϊμός του είχε ξεραθεί. Απλώσε το χέρι να πάρει το ποτήρι από το τραπέζι και ήπιε το μισό, προσεκτικά όμως για να μην το χύσει. Έκανε μια παύση για να πάρει ανάσα και ήπιε και το υπόλοιπο. Συνερχόταν, οι αισθήσεις του επανέρχονταν στον φυσιολογικό ρυθμό τους. Άφησε κάτω το άδειο ποτήρι και σφούγγισε το στόμα με το μαντίλι του.

«Συγγνώμη», είπε. «Πάει, πέρασε».

Σιγουρεύτηκε πως εκείνος απέναντί του ήταν ο Κομάτσου και ότι οι δυο τους κουβέντιαζαν σε ένα καφέ κοντά στο σταθμό του Σίντζουκου στο Τόκιο. Οι φωνές γύρω τους ακούγονταν και πάλι κανονικά. Το ζευγάρι από το διπλανό τραπέζι κοίταζε προς το μέρος τους φανερά ανήσυχο. Η σερβιτόρα στεκόταν πλάι τους αναστατωμένη, λες και περιέμενε από στιγμή σε στιγμή να ξεράσει ο πελάτης της. Ο Τένγκο σήκωσε το βλέμμα, χαμογέλασε και κούνησε το κεφάλι του σαν να της έλεγε: «Εντάξει, πέρασε!»

«Αυτό ήταν κρίση, ε;» ρώτησε ο Κομάτσου.

«Όχι, όχι, τίποτα, μία απλή σκοτοδίνη. Λίγο έντονη», απάντησε ο Τένγκο. Άκουγε τη φωνή του σαν να μιλούσε κάποιος ξένος. Έμοιαζε όμως με τη δική του.

«Φαντάσου να το πάθαινες πάνω στο τιμόνι», συνέχισε ο Κομάτσου κοιτάζοντας τον Τένγκο κατάματα.

«Δεν οδηγώ».

«Πάλι καλά. Ξέρω έναν τύπο αλλεργικό στη γύρη του κυπα-

ρισσιού που, καθώς οδηγούσε, φτερνίστηκε και στούκαρε πάνω σ' έναν τηλεφωνικό στύλο. Καμία σχέση με τη δική σου περίπτωση φυσικά. Την πρώτη φορά που σε είδα να το παθαίνεις, έμεινα! Με τη δεύτερη, κάπως το συνήθισα».

«Συγγνώμη».

Ο Τένγκο σήκωσε το φλιτζάνι του καφέ και ήπια μονορούφι ό,τι είχε απομείνει. Τα γευστικά του κύτταρα δε λειτουργούσαν ακόμη, ωστόσο ένιωθε ένα χλιαρό υγρό να κυλά στον οισοφάγο του.

«Να ζητήσω άλλο ένα νερό;» ρώτησε ο Κομάτσου.

Ο Τένγκο κούνησε το κεφάλι του. «Όχι, τώρα είμαι καλά».

Ο Κομάτσου έβγαλε ένα πακέτο Μάρλμπορο από την τσέπη του σακακιού του, έφερε ένα τσιγάρο στο στόμα και το άναψε μ' ένα σπρίτσο από τα διαφημιστικά σπριζτόκουτα του μαγαζιού. Έριξε μια γρήγορη ματιά στο ρολόι του.

«Πού είχαμε μείνει;» ρώτησε ο Τένγκο. Ακόμη πάσχιζε να συνέλθει.

«Α να. Κάτι λέγαμε, ε;» είπε ο Κομάτσου κοιτάζοντας σκεπτικός το κενό ή κάνοντας πως σκέφτεται. Ο Τένγκο δεν ήταν σίγουρος ποιο από τα δύο ίσχυε. Τα λόγια και οι χειρονομίες του Κομάτσου είχαν μια έντονη θεατρικότητα. «Θυμήθηκα, μιλούσαμε για τη Φουκαέρι και για το έργο της, τη *Χρυσασαλλίδα του αέρα*».

Ο Τένγκο κούνησε το κεφάλι του. Σωστά. Πάνω που είχε αρχίσει να λέει τη γνώμη του για τη νουβέλα της Φουκαέρι, τη *Χρυσασαλλίδα του αέρα*, τον έπιασε η «κρίση» και η κουβέντα έμεινε στη μέση. Ο Τένγκο έβγαλε από το χαρτοφύλακά του μια στοίβα από φωτοτυπίες του κειμένου και την ακούμπησε στο τραπέζι. Πέρασε την παλάμη του πάνω από το γραπτό για να σιγουρευτεί πως η αφή του λειτουργούσε κανονικά.

«Όπως σου είπα και στο τηλέφωνο, όλη η ομορφιά της *Χρυσασαλλίδας* έγκειται στο γεγονός πως δε μιμείται κανέναν. Σπάνιο πράγμα για πρωτοεμφανιζόμενο συγγραφέα, αλλά πουθενά δε βλέπεις εκείνο το *θέλω να γίνω κάτι που δεν είμαι*», είπε ο Τένγκο προσέχοντας ιδιαίτερα τα λόγια του. «Σίγουρα, το κείμενό της θέλει

δουλειά και πάσχει από επιλογή λέξεων. Ήδη από τον τίτλο βλέπεις πως μπερδεύει τη “χρυσαλλίδα” με το “κουκούλι”. Μπορώ να σου αραδιάσω ένα σωρό αδυναμίες, άμα θες. Πάντως, η ιστορία σε συνεπαίρνει. Μολονότι η πλοκή εκτυλίσσεται στη σφαίρα της φαντασίας, ο ρεαλισμός στη λεπτομέρεια συγκλονίζει. Και τα εξισορροπεί και τα δύο πολύ καλά. Ίσως οι λέξεις “πρωτότυπο” και “μοιραίο” να μην ταιριάζουν απόλυτα στο έργο της. Θα μου πεις, δε φτάνει σ’ αυτό το επίπεδο και μπορεί να ‘χεις δίκιο. Αν όμως καταφέρεις να το διαβάσεις μέχρι το τέλος, κάτι σου μένει, παρ’ όλα τα άτεχνα, δυσνόητα και παράξενα σημεία του».

Ο Κομάτσου κοίταξε τον Τένγκο χωρίς να μιλάει. Περιμένε να ακούσει κι άλλα.

Ο Τένγκο συνέχισε: «Δε θα ‘θελα να απορριφθεί μόνο και μόνο για την αδεξιότητα του ύφους. Τόσα χρόνια στη δουλειά, έχω διαβάσει ή μάλλον έχω ξεφυλλίσει τόνους υποψήφιων κειμένων. Διάβασα και καλούτσικα και αδιανόητα κακά έργα, που είναι η συντριπτική πλειονότητα. Απ’ όλα, μόνο η *Χρυσαλλίδα* φάνηκε ευθύς εξαρχής ότι είχε κάτι να μου πει».

«Μάλιστα», έκανε ο Κομάτσου και φύσηξε τον καπνό σουφρώνοντας τα χείλη του, σαν να τον άφηναν αδιάφορο όλα αυτά.

Ο Τένγκο που τον ήξερε χρόνια δεν πτοήθηκε από τους θεατρινισμούς του. Συνήθως, η έκφρασή του ή απείχε από τα πραγματικά του συναισθήματα ή βρισκόταν στον αντίποδα. Οπότε, ο Τένγκο ήταν προετοιμασμένος να τον περιμένει ώσπου να εκδηλωθεί πραγματικά.

«Το διάβασα κι εγώ», συνέχισε ο Κομάτσου ύστερα από μια μικρή παύση. «Το διάβασα αμέσως μετά το τηλεφώνημά σου. Τι να σου πω, είναι τραγικά κακογραμμένο. Από γραμματική άσ’ τα, μη συζητάς· όσο για το κείμενο, δε βγάζεις άκρη πού το πάει. Η κοπέλα, προτού ασχοληθεί με την πεζογραφία, πρέπει να ξανακαθίσει στα θρανία για να μάθει τα βασικά».

«Κι όμως, τα κατάφερες να το διαβάσεις μέχρι το τέλος, έτσι δεν είναι;»

Ο Κομάτσου φόρεσε ένα χαμόγελο που έλεγε πως το είχε ανασύρει από τα βάθη ενός ξεχασμένου συρταριού, ερμητικά

κλεισμένον. «Σωστά. Όπως το λες. Το διάβασα μέχρι το τέλος προς μεγάλη μου έκπληξη, γιατί ποτέ δεν έχω τελειώσει κανένα από τα κείμενα που υποβάλλονται για το διαγωνισμό. Ορισμένα κομμάτια μάλιστα τα ξαναδιάβασα κιόλας. Πες πως οι πλανήτες εκείνη τη στιγμή βρέθηκαν τυχαία στη σωστή θέση!»

«Άρα, κάτι βρίσκεις στο έργο ή κάνω λάθος εκτίμηση;»

Ο Κομάτσου άφησε το τσιγάρο στο τασάκι και έτριψε την άκρη της μύτης του με το μεσαίο δάχτυλο του δεξιού χεριού. Δεν απάντησε όμως στην ερώτηση του Τένγκο.

«Η κοπέλα είναι μόλις δεκαεπτά χρονών και μαθήτρια λυκείου», είπε ο Τένγκο. «Απλώς δεν έχει αρκετή εμπειρία ούτε στο διάβασμα ούτε στο γράψιμο. Δύσκολα τη βλέπω να παίρνει το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα με το συγκεκριμένο κείμενο. Αξίζει όμως να τη βάλουμε στη βραχεία λίστα. Είναι στη διακριτική σου ευχέρεια, Κομάτσου. Μπορεί να τα καταφέρει την επόμενη φορά».

«Μάλιστα», ξανακούνησε το κεφάλι του ο Κομάτσου και χαμοουρήθηκε σαν να έπληττε. Ήπιε μια γουλιά νερό από το ποτήρι του. «Για σκέψου το καλύτερα, Τένγκο. Πες ότι αυτό το προβληματικό κείμενο μπαίνει στη βραχεία λίστα. Τα μεγάλα κεφάλια της επιτροπής θα πέσουν τέζα μόλις το δουν. Ενδέχεται να τσαντιστούν κιόλας. Και σιγά μην το διαβάσουν μέχρι το τέλος. Και τα τέσσερα μέλη της επιτροπής είναι πολυάσχολοι συγγραφείς εν ενεργεία. Άντε να ριξουν μια βιαστική ματιά εδώ κι εκεί στις δύο πρώτες σελίδες. Θα πουν ότι πρόκειται για έκθεση μαθήτριας του δημοτικού. Νομίζεις πως θα με πάρουν στα σοβαρά, αν τους ζητήσω γονατιστός να το ξαναδιαβάσουν, δίνοντας εγγυήσεις πως με λίγο γυάλισμα εδώ και λίγο τρίψιμο εκεί θα λάμψει η αξία του κειμένου; Ακόμη κι αν είναι στη διακριτική μου ευχέρεια, όπως λες, γιατί να μην τη χρησιμοποιήσω για κάποιον που υπόσχεται περισσότερα;»

«Άρα, το παρατάς στην τύχη του;»

«Όχι, δε λέω κάτι τέτοιο», απάντησε ο Κομάτσου τρίβοντας πάλι την άκρη της μύτης του. «Κάτι άλλο έχω στο μυαλό μου για το κείμενο αυτό».

«Κάτι άλλο έχεις στο μυαλό σου», επανέλαβε ο Τένγκο. Έπιασε ένα κακό προμήνυμα στον τόνο της φωνής του Κομάτσου.

«Περιμένεις πως το επόμενο έργο της θα βραβευτεί», συνέχισε ο Κομάτσου. «Εγώ δεν περιμένω τίποτα απολύτως. Δεν υπάρχει υπεύθυνος εκδόσεων που να μη νιώθει μεγάλη χαρά καθοδηγώντας υπομονετικά ένα νεαρό συγγραφέα. Η καρδιά του σκιρτά μόλις εντοπίζει πρώτος ένα καινούργιο αστέρι στο στερέωμα. Για να 'μαι όμως ειλικρινής, δεν μπορώ να φανταστώ ότι το κορίτσι θα τα καταφέρει καλύτερα την επόμενη φορά. Όχι για να παινευτώ, αλλά ζω από αυτή τη δουλειά είκοσι χρόνια τώρα. Είδα πολλούς συγγραφείς να εμφανίζονται και να εξαφανίζονται σαν διάπροντες αστέρες. Αν μη τι άλλο, έμαθα να ξεχωρίζω ποιοι μπορούν να δώσουν ένα επόμενο έργο και ποιοι όχι. Αν θες λοιπόν τη γνώμη μου, η κοπέλα δεν έχει επόμενο έργο να δώσει. Λυπάμαι που το λέω, αλλά δεν έχει ούτε μεθεπόμενο ούτε παρα-μεθεπόμενο. Πρώτα απ' όλα, ό,τι κι αν κάνεις στο κείμενο αυτό, όσο χρόνο κι αν διαθέσεις, δεν επιδέχεται βελτίωση. Ούτε και θ' αλλάξει κάτι στο μέλλον. Θα χάσουμε το χρόνο μας, γιατί η ίδια δεν έχει απολύτως καμία διάθεση ούτε να μάθει να γράφει ούτε να βελτιώσει όσα γράφει. Δύο τρόποι υπάρχουν για να βελτιώσεις το γράψιμό σου: ή έχεις έμφυτο ταλέντο ή το παλεύεις καθημερινά. Το κορίτσι αυτό, η Φουκαέρι, δεν ανήκει σε καμία από τις δύο κατηγορίες. Όπως βλέπεις, ούτε φυσικό ταλέντο διαθέτει, ούτε φαίνεται να έχει διάθεση να το παλέψει. Δεν ξέρω το λόγο, αλλά το θέμα της γραφής δεν την απασχολεί στο ελάχιστο. Θα μου πεις ότι σίγουρα διαφαίνεται η επιθυμία της να διηγηθεί μια ιστορία. Και πολύ δυνατή επιθυμία μάλιστα, αυτό της το αναγνωρίζω. Είναι όμως σε ακατέργαστη μορφή, κι εκεί ακριβώς οφείλεται η έλξη που ασκεί πάνω σου, Τένγκο, όσο κι ο λόγος που έκανε κι εμένα να το διαβάσω μέχρι το τέλος. Δε λέω, αυτό και μόνο αρκεί για να σε εντυπωσιάσει. Η κοπέλα όμως δεν έχει μέλλον ως συγγραφέας. Για να σου το πω καλύτερα, έχει λιγότερο μέλλον από το σκατό ενός κοριού. Σε απογοητεύω, το ξέρω, όμως θέλω να 'μαι ειλικρινής μαζί σου».

Ο Τένγκο κάθισε λίγο να σκεφτεί όσα άκουσε. Ο Κομάτσου

είχε κάπου δίκιο. Αν μη τι άλλο, ως υπεύθυνος εκδόσεων είχε αλάνθαστο κριτήριο.

«Ναι, αλλά δε βλέπεις να της δώσουμε μια ευκαιρία», αντιγύρισε ο Τένγκο.

«Εννοείς να τη ριξουμε στα βαθιά, να δούμε αν θα βουλιάξει ή αν θα επιπλεύσει;»

«Αν το θέτεις έτσι, ναι».

«Έχω καταστρέψει τζάμπα και βερεσέ πολλά άτομα ως σήμερα και δεν έχω πλέον διάθεση να δω κι άλλους να πνίγονται».

«Τότε, τι έχεις να πεις για μένα;»

«Τουλάχιστον εσύ το παλεύεις», αποκρίθηκε ο Κομάτσου προσέχοντας τα λόγια του. «Όσο μπορώ να καταλάβω, δεν κοροϊδεύεις κανέναν. Προσεγγίζεις τη συγγραφή με μεγάλη σεμνότητα. Ο λόγος; Επειδή αγαπάς τη γραφή. Το λαμβάνω κι αυτό υπόψη μου στην αξιολόγηση. Η αγάπη για τη γραφή είναι το μεγαλύτερο προσόν για κάποιον που θέλει να γίνει συγγραφέας».

«Από μόνο του όμως δε φτάνει».

«Φυσικά. Πρέπει να συνοδεύεται τουλάχιστον από εκείνο το “ιδιαίτερο κάτι”. Να ’χει τουλάχιστον αυτό το απροσδιόριστο κάτι που παραμένει ανερμήνευτο. Εδώ που τα λέμε, ιδίως στην πεζογραφία το σημαντικότερο βρίσκεται σ’ αυτό το κάτι που δεν επιδέχεται ερμηνεία. Κείμενα απολύτως κατανοητά μ’ αφήνουν παγερά αδιάφορο, προφανώς. Απλό το θέμα».

Ο Τένγκο έμεινε για λίγο σιωπηλός. Μετά ρώτησε: «Στο κείμενο της Φουκαέρι βρίσκεις κάτι που δεν επιδέχεται ερμηνεία;»

«Και βέβαια, η κοπέλα έχει μέσα της κάτι σημαντικό. Δεν ξέρω τι ακριβώς, αλλά σαφώς το έχει. Φαίνεται άλλωστε. Κι εσύ το βλέπεις κι εγώ. Ο καθένας μπορεί να το δει ξεκάθαρα, όπως βλέπει τον καπνό της φωτιάς ένα απόγευμα με άπνοια. Αλλά ό,τι κι αν έχει, δε νομίζω πως μπορεί να σηκώσει το βάρος μόνη της».

«Που σημαίνει ότι αν τη ριξουμε στα βαθιά, δεν τη βλέπεις να επιπλέει;»

«Ακριβώς», απάντησε ο Κομάτσου.

«Και γι’ αυτό δε θέλεις να τη βάλεις στη βραχεία λίστα».

«Ακριβώς», επανέλαβε ο Κομάτσου και σταύρωσε τα χέρια

στο τραπέζι, σουφρώνοντας τα χείλη του. «Κι αυτό φέρνει την κουβέντα μας στο σημείο όπου πρέπει να προσέχω κάθε μου λέξη».

Ο Τένγκο σήκωσε το φλιτζάνι του καφέ από το τραπέζι, κοίταξε τα απομεινάρια στον πάτο και το ξανάβαλε στη θέση του. Ο Κομάτσου σόπαινε. Ο Τένγκο επέμεινε: «Εδώ κολλάει το “κάτι άλλο έχω στο μυαλό μου” που έλεγες;»

Ο Κομάτσου μισόκλεισε τα μάτια του, σαν καθηγητής που έχει απέναντί του έναν καλό μαθητή. Κούνησε αργά το κεφάλι και αποκριθήκε: «Εδώ».

Ο Κομάτσου είχε μian ανεξιχνίαστη πλευρά. Δεν καταλάβαινε εύκολα κάποιος από την έκφρασή του ή από τον τόνο της φωνής του τι πραγματικά σκεφτόταν και πώς ένιωθε, σαν να διασκέδαζε να μπερδεύει το συνομιλητή του. Ήταν σίγουρα πανέξυπνος. Κάποιος που έβγαζε τα δικά του συμπεράσματα και ακολουθούσε τη δική του λογική, χωρίς να νοιάζεται για τη γνώμη των άλλων. Δεν έκανε άσκοπη επίδειξη γνώσεων, παρόλο που διάβαζε πολύ και ήταν καλά ενημερωμένος σε διάφορους τομείς. Δε βασιζόταν αποκλειστικά στις γνώσεις του, καταλάβαινε και διαισθητικά τους ανθρώπους και τα γραπτά τους. Οπωσδήποτε είχε μεγάλη δόση προκατάληψης, αλλά για τον Κομάτσου η προκατάληψη αποτελούσε σημαντικό συστατικό της αλήθειας.

Λακωνικός από τη φύση του, μισούσε τις μακροσκελείς αναλύσεις. Όποτε όμως χρειαζόταν, μπορούσε να παρουσιάσει την άποψή του με λογική και ακρίβεια. Όταν ήθελε, γινόταν καυστικός, καταφέροντας με δυο κουβέντες ένα καίριο χτύπημα στο πιο αδύναμο σημείο του συνομιλητή του. Είχε έντονη προσωπική άποψη και για τους ανθρώπους και για το έργο τους. Δε συμπαθούσε πολλούς και ανεχόταν ακόμη λιγότερους. Εξυπακούεται πως κι εκείνοι που τον αντιπαθούσαν ήταν συντριπτικά περισσότεροι απ' όσους τον συμπαθούσαν. Βέβαια, ο Κομάτσου το επεδίωκε λιγάκι. Μάλιστα, ο Τένγκο είχε την εντύπωση πως του άρεσε η απομόνωση και ιδιαίτερα να τον κρατούν οι άλλοι σε απόσταση – ακόμη και να τον μισούν απροκάλυπτα. Και

όντως, ο Κομάτσου δε θεωρούσε την ευφυΐα αποτέλεσμα βολέματος και άνεσης.

Ο σαρανταπεντάρης Κομάτσου περνούσε τον Τένγκο δεκαέξι χρόνια. Δούλευε από παλιά ως υπεύθυνος εκδόσεων λογοτεχνικών περιοδικών και ήταν γνωστός ως ένας από τους κορυφαίους στο χώρο. Κανείς όμως δεν ήξερε τίποτα για την προσωπική του ζωή. Στις επαγγελματικές επαφές του δεν ανοιγόταν με κανέναν σε προσωπικές συζητήσεις. Ο Τένγκο, για παράδειγμα, δεν ήξερε ούτε πού γεννήθηκε ο Κομάτσου, ούτε πού μεγάλωσε ούτε πού έμενε. Όση ώρα κι αν περνούσαν μαζί κουβεντιάζοντας, ποτέ δεν έθιγαν τέτοια θέματα. Ο κόσμος απορούσε πώς ένας τόσο δύσκολος άνθρωπος όπως Κομάτσου, ακατάδεχτος, που μιλούσε περιφρονητικά για τον λογοτεχνικό κόσμο, κατόρθωνε να εξασφαλίζει από τους συγγραφείς κείμενα για δημοσίευση. Και όντως, όποτε χρειαζόταν κείμενα γνωστών συγγραφέων, είχε τον τρόπο να τα βρίσκει χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Πολλές φορές μάλιστα το περιοδικό όφειλε την επιτυχία του στις επιλογές του Κομάτσου. Έτσι, μολονότι δεν τον συμπαθούσαν, τουλάχιστον τον υπολόγιζαν.

Κυκλοφορούσε η φήμη πως το 1960, όταν ο Κομάτσου φοιτούσε στο Τμήμα Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου του Τόκιο, είχε ηγετικό ρόλο στις μαζικές εξεγέρσεις της φοιτητικής αριστεράς ενάντια στην Αμερικανοϊαπωνική Συνθήκη Ασφαλείας. Έλεγαν πως είχε τραυματιστεί σοβαρά σε κάποια σύγκρουση, και μάλιστα πως βρισκόταν κοντά στη συμφοιτητριά του Μιτσίκο Κάνμπα που σκοτώθηκε από τις δυνάμεις καταστολής. Κανείς δεν ήξερε κατά πόσο αλήθευε αυτό, αλλά ο κόσμος εύκολα πειθόταν με τις φήμες που κυκλοφορούσαν για τον Κομάτσου. Ψηλός και λιπόσαρκος, με τεράστιο στόμα και μικροσκοπική μύτη. Είχε μέλη μακριά και δάχτυλα κιτρινωμένα από τη νικοτίνη, κάτι που του έδινε έναν αέρα ξεπεσμένου Ρώσου διανοούμενου επαναστάτη, ήρωα μυθιστορήματος του 19ου αιώνα. Σπάνια γελούσε, όποτε όμως τύχαινε, συμμετείχε στο γέλιο ολόκληρο το πρόσωπό του. Όχι πως έτσι έδειχνε πιο χαρούμενος. Περισσότερο έμοιαζε με γέρο μάγο που χαμογελάει σατανικά καθώς ετοιμάζεται να ξε-

στομίσει μια δυσοίωνα προφητεία. Καθαρός και περιποιημένος, φορούσε πάντα τα ίδια ρούχα, ίσως για να δείξει στον κόσμο ότι δε νοιαζόταν για την εξωτερική του εμφάνιση. Η «στολή» του περιλάμβανε τούντ σακάκι, άσπρο βαμβακερό πουκάμισο Οξφόρδης –ή γκρι πόλο– που το φορούσε χωρίς γραβάτα, με γκρι παντελόνι και καστόρινα παπούτσια. Ο Τένγκο φανταζόταν μισή ντουζίνα σακάκια τούντ να κρέμονται στην ντουλάπα του Κομάτσου, το καθένα σε ελαφρά διαφορετική απόχρωση, ύφασμα και σχέδιο, επιμελώς βουρτσισμένα. Ίσως και με αριθμημένα καρτελάκια για να τα ξεχωρίζει ευκολότερα.

Τα σκληρά σαν σύρμα καλωδίου μαλλιά του, με πολλές άσπρες τρίχες στη φράντζα, έπεφταν αχτένιστα μέχρι τ' αυτιά του. Πράγμα περίεργο, τα διατηρούσε πάντα στο ίδιο μήκος, σαν να αργούσε μονίμως μια βδομάδα να πάει για κούρεμα. Ο Τένγκο απορούσε πώς τα κατάφερνε. Τα μάτια του Κομάτσου είχαν τη διαπεραστική λάμψη των αστεριών μερικές νύχτες του χειμώνα. Αν για κάποιο λόγο έπρεπε να κρατήσει το στόμα του κλειστό, έμενε σιωπηλός σαν βράχος στη σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού. Το πρόσωπό του γινόταν ανέκφραστο και η θερμοκρασία του σώματός του έπεφτε.

Ο Τένγκο είχε γνωρίσει τον Κομάτσου πριν από πέντε χρόνια, όταν είχε μπει στη βραχεία λίστα υποψηφίων για το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα. Η διοργάνωση γινόταν από το λογοτεχνικό περιοδικό όπου δούλευε ο Κομάτσου ως υπεύθυνος εκδόσεων. Ο ίδιος είχε τηλεφωνήσει στον Τένγκο για να του ζητήσει να τα πουν από κοντά. Είχαν συναντηθεί σ' ένα καφέ στο Σίντζουκου (εκεί όπου κάθονταν τώρα). Του είχε πει να μην περιμένει κάποια διάκριση (και όντως έτσι έγινε). Εκείνος όμως έβρισκε το έργο του Τένγκο ενδιαφέρον. «Δε σου πουλάω εκδούλευση και δε συνηθίζω να το λέω σε όποιον κι όποιον», του είχε πει (ο Τένγκο δεν το ήξερε τότε, το κατάλαβε όμως μετά), «αλλά όταν γράψεις το επόμενο έργο σου, να το δείξεις σ' εμένα, πριν το πας αλλού». Ο Τένγκο υποσχέθηκε πως θα το έκανε.

Σ' εκείνη τη συνάντηση ο Κομάτσου είχε ζητήσει να μάθει περισσότερα για τον Τένγκο: πώς είχε μεγαλώσει, με τι ασχολιό-

ταν τώρα. Ο Τένγκο του είπε ό,τι μπορούσε να ειπωθεί με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ειλικρίνεια: πως γεννήθηκε και μεγάλωσε στην πόλη Ιτσικάγουα του νομού Τσίμπα: πως η μητέρα του αρρώστησε και πέθανε λίγο μετά τη γέννησή του. Τουλάχιστον έτσι έλεγε ο πατέρας του. Αδέλφια δεν είχε. Ο πατέρας του δεν ξαναπαντρεύτηκε και μεγάλωσε μόνος του τον Τένγκο, δουλεύοντας ως εισπράκτορας συνδρομών για τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό NHK. Τώρα όμως έπαυσε από Αλτσχάιμερ και είχε μπει σε κάποιον οίκο ευγηρίας, στο νότιο άκρο της χερσονήσου Μπόσο στην Τσίμπα. Ο Τένγκο είχε αποφοιτήσει από το Πανεπιστήμιο της Τσίμπα, από τη σχολή με το παράξενο όνομα «Α΄ Σχολή Φυσικών Επιστημών με Εξειδίκευση στα Μαθηματικά». Έγραφε μυθιστορήματα και παράλληλα δούλευε ως καθηγητής μαθηματικών σε κάποιο φροντιστήριο στην περιοχή Γιογιόγκι στο Τόκιο. Μετά την αποφοίτησή του, θα μπορούσε να είχε διοριστεί ως καθηγητής σε κάποιο δημόσιο νομαρχιακό σχολείο της περιοχής του, αλλά προτίμησε το φροντιστήριο στο Τόκιο χάρη στο πιο ελαστικό ωράριο. Έμεινε μόνος σ' ένα μικρό διαμέρισμα στο Κοέντζι, σε μικρή απόσταση από το φροντιστήριο.

Δεν ήξερε αν ήθελε να γίνει επαγγελματίας συγγραφέας, ούτε αν είχε ταλέντο στην πεζογραφία. Γνώριζε μόνο πως δεν μπορούσε να ζήσει, αν δεν έγραφε καθημερινά. Το γραψίμο του είχε γίνει δεύτερη φύση, όπως η αναπνοή του.

Ο Κομάτσου τον άκουγε ήρεμα, χωρίς να κάνει κανένα σχόλιο. Πρέπει να τον είχε συμπαθήσει για κάποιο λόγο. Ο Τένγκο ήταν μεγαλόσωμος (βασικός αθλητής του τζούντο από το γυμνάσιο μέχρι το πανεπιστήμιο), με μάτια αγρότη που ξυπνάει από τ' άγρια χαράματα. Με τα κοντοκουρεμένα μαλλιά του, το πάντα ηλιοκαμένο δέρμα του, τα στρογγυλά, παραμορφωμένα από το τζούντο αυτιά του, που είχαν πάρει το σχήμα κουνουπιδιού, δεν έδινε εντύπωση ούτε νεαρού λογοτέχνη ούτε καθηγητή μαθηματικών. Ίσως γι' αυτό να τον είχε συμπαθήσει ο Κομάτσου.

Μόλις ο Τένγκο έγραφε ένα καινούργιο κομμάτι, το πήγαινε κατευθείαν στον Κομάτσου. Εκείνος το διάβαζε και του έλεγε τη γνώμη του. Ο Τένγκο το ξανάγραφε, ακολουθώντας πιστά

τις οδηγίες του, το ξαναπήγαινε διορθωμένο κι εκείνος του έδινε καινούργιες οδηγίες, σαν τον προπονητή που ανεβάζει σιγά σιγά τον πήχη. «Η περίπτωση σου θα πάρει χρόνο», του έλεγε ο Κομάτσου. «Δε βιαζόμαστε όμως. Αρκεί να το πάρεις στα σοβαρά και να γράφεις ασταμάτητα κάθε μέρα. Καλό είναι να μην πετάς τίποτα από τα γραπτά σου. Αύριο-μεθαύριο σε κάτι μπορεί να σου χρησιμεύσουν». Ο Τένγκο είχε συμφωνήσει.

Ο Κομάτσου του έδινε και καμιά μικρή συγγραφική δουλειά: να γράφει ανώνυμα κείμενα για το γυναικείο περιοδικό που έβγαζε ο εκδότης του, για παράδειγμα. Έγραφε ό,τι του ζητούσε, από περιλήψεις γραμμιάτων αναγνωστών, σύντομες παρουσιάσεις ταινιών και βιβλιοπαρουσιάσεις, μέχρι αστρολογικές προβλέψεις που τις σκαρφιζόταν μόνος του. Απέκτησε μάλιστα και τη φήμη καλού αστρολόγου, γιατί έπεφτε μέσα στις προβλέψεις του. Μια φορά είχε γράψει: «Προσοχή στο σεισμό που θα γίνει νωρίς το πρωί» και μέσα στο επόμενο διάστημα έγινε όντως, στη σειсмоγενή χώρα που ζούσε, ένας σεισμός νωρίς το πρωί. Δουλεύοντας έτσι «με το κομμάτι», ο Τένγκο ένιωθε τυχερός για το χαρτζιλίκι που έβγαζε και για την ευκαιρία να εξασκείται στο γράψιμο. Τα κείμενά του –άσχετα από το περιεχόμενό τους– είχαν τυπωθεί και φιγουράριζαν στις προθήκες των βιβλιοπωλείων. Ο Τένγκο προς το παρόν δε ζητούσε τίποτα περισσότερο.

Σιγά σιγά ο Κομάτσου του ανάθεσε την πρώτη επιλογή κειμένων που είχαν υποβληθεί για το Λογοτεχνικό Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα. Ο Τένγκο δεν ενοχλήθηκε καθόλου που βρισκόταν στην ιδιόμορφη θέση να επιλέγει υποψηφιότητες εκεί όπου ήταν και ο ίδιος υποψήφιος. Διάβαζε τα κείμενα αντικειμενικά. Έχοντας διαβάσει τόνους ολόκληρους κακής και πληκτικής πεζογραφίας, έμαθε από πρώτο χέρι τι σημαίνει κακή και πληκτική πεζογραφία. Από τα περίπου εκατό έργα που διάβαζε μερόνυχτα ολόκληρα για κάθε διαγωνισμό, διάλεγε καμιά δεκαριά που άφηναν να διαφανεί κάποια προοπτική και τα έδινε στον Κομάτσου μαζί με ένα σχόλιο για το καθένα. Πέντε έμπαιναν στη βραχεία λίστα και το ένα βραβευόταν από μια τετραμελή επιτροπή.

Εκτός από εκείνον, ασχολούνταν κι άλλοι με την επιλογή. Και εκτός από τον Κομάτσου, υπήρχαν κι άλλοι υπεύθυνοι για την κατάρτιση της βραχείας λίστας. Όλα αυτά γίνονταν για να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα της επιλογής, μολονότι η διαδικασία ήταν ουσιαστικά περιττή. Έτσι κι αλλιώς, άσχετα από το πλήθος των συμμετοχών, μόνο δυο-τρία έργα άξιζαν και αυτά δε γινόταν να περάσουν απαρατήρητα. Ο Τένγκο είχε φτάσει τρεις φορές μέχρι τη βραχεία λίστα. Φυσικά, η επιλογή δεν είχε γίνει από τον ίδιο, αλλά από δύο συναδέλφους του και από τον Κομάτσου που δούλευε στο τμήμα εκδόσεων. Τα έργα του δεν είχαν βραβευτεί, εκείνος όμως δεν απογοητευόταν. Πρώτον, επειδή ο Κομάτσου του είχε πει «δε βιαζόμαστε» και τα λόγια του είχαν αποτυπωθεί ανεξίτηλα στο μυαλό του και, δεύτερον, επειδή κι ο ίδιος δεν είχε πρόθεση να γίνει επαγγελματίας πεζογράφος αμέσως.

Αν ρύθμιζε σωστά τις ώρες διδασκαλίας του στο φροντιστήριο, μπορούσε να κάθεται σπíti του τέσσερις μέρες την εβδομάδα και να γράφει. Δίδασκε στο φροντιστήριο επτά χρόνια τώρα και είχε αποκτήσει πολύ καλή φήμη στους μαθητές του. Εξηγούσε με σαφήνεια και ευστοχία τα σημαντικά σημεία του μαθήματος και απαντούσε με ευθύτητα σε όλες τις ερωτήσεις. Απορούσε και ο ίδιος από την ευφράδειά του. Απαντούσε έξυπνα, η φωνή του είχε ευκρίνεια, τα αστεία που έλεγε ζωντάνευαν το μάθημα. Πριν γίνει καθηγητής, πίστευε πως ήταν κακός ομιλητής. Ακόμη και τώρα έχανε τα λόγια του από το άγχος, σε συζητήσεις τετ-α-τετ. Σε μικρές παρέες διάλεγε πάντα το ρόλο του ακροατή. Μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας όμως, μπροστά στο μεγάλο και ανειδίκευτο ακροατήριο, το μυαλό του καθάριζε και μπορούσε να μιλάει άνετα με τις ώρες. Άβυσσος η ψυχή του ανθρώπου, είχε σκεφτεί πολλές φορές.

Δεν είχε παράπονο από το μισθό του. Παρότι δε θεωρούνταν υψηλόμισθος, το φροντιστήριο αναγνώριζε τις ικανότητές του. Οι καθηγητές αξιολογούνταν περιοδικά από τους μαθητές τους και ο μισθός τους καθοριζόταν σε συνάρτηση με τα αποτελέσματα. Το φροντιστήριο φοβόταν να μη χάσει τους καλούς καθηγητές του. (Και όντως οι «κυνηγοί κεφαλών» είχαν προσεγγίσει επα-

νειλημμένα τον Τένγκο). Στα σχολεία όμως τα πράγματα γίνονταν διαφορετικά: ο μισθός αποφαιζόταν κατ' αρχαιότητα, η προσωπική ζωή των εκπαιδευτικών βρισκόταν υπό την επιτήρηση των προϊσταμένων, ενώ οι ικανότητες και η δημοφιλία των καθηγητών δεν έπαιζαν κανένα ρόλο. Στον Τένγκο άρεσε να διδάσκει στο φροντιστήριο. Οι περισσότεροι μαθητές του έμπαιναν στην αίθουσα με πλήρη συνείδηση του στόχου τους: να επιτύχουν στις εισαγωγικές εξετάσεις του πανεπιστημίου. Γι' αυτό και παρακολουθούσαν τα μαθήματά του με μεγάλο ενδιαφέρον. Η δουλειά των καθηγητών περιοριζόταν αποκλειστικά στη διδασκαλία και ο Τένγκο ένιωθε τυχερός: δε χρειαζόταν να πονοκεφαλιάζει ούτε με τη συμπεριφορά των μαθητών ούτε με την τήρηση των κανονισμών. Η δουλειά του ήταν να μπαίνει στην αίθουσα και να εξηγεί πώς λύνεται ένα μαθηματικό πρόβλημα. Του ταίριαζε απόλυτα να χειρίζεται αφηρημένες έννοιες, χρησιμοποιώντας ως εργαλεία τους αριθμούς.

Όταν έμενε σπίτι του, σηκωνόταν νωρίς το πρωί κι έγραφε σχεδόν ώσπου να νυχτώσει. Χρησιμοποιούσε πένα Montblanc με ανταλλακτικές αμπούλες και τετραγωνισμένο χαρτί χειρογράφου χωρητικότητας 400 χαρακτήρων. Αν τα είχε αυτά, δε ζητούσε τίποτα παραπάνω. Μία φορά την εβδομάδα τον επισκεπτόταν η παντρεμένη φιλενάδα του και περνούσαν το μεσημέρι μαζί. Το σεξ με μια παντρεμένη γυναίκα που τον περνούσε δέκα χρόνια ήταν απόλαυση, επειδή εκ των πραγμάτων δεν είχε προοπτική, ενώ παράλληλα επιτελούσε στο έπακρο το σκοπό του. Το σούρουπο έβγαινε για ένα μακρύ περίπατο και το βράδυ καθόταν να διαβάσει ή να ακούσει μουσική. Τηλεόραση δεν έβλεπε. Όταν περνούσε ο εισπράκτορας συνδρομών του NHK, αρνιόταν ευγενικά να τον πληρώσει λέγοντας: «Συγγνώμη, αλλά δεν έχω τηλεόραση! Αλήθεια σας λέω, περάστε μέσα να βεβαιωθείτε και μόνος σας». Εκείνοι όμως δεν έμπαιναν στο σπίτι. Απαγορευόταν ρητά στους εισπράκτορες του NHK να μπαίνουν στα σπίτια.

«Αυτό που έχω στο μυαλό μου είναι λίγο πιο φιλόδοξο», είπε ο Κομάτσου.

«Λίγο πιο φιλόδοξο;»

«Ναι. Όχι πως θεωρώ το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου μικρή υπόθεση, αλλά αφού έτσι κι αλλιώς έχουμε θέσει ένα στόχο, λέω να τον κάνουμε ακόμη πιο φιλόδοξο».

Ο Τένγκο άκουγε σιωπηλά. Δεν ήξερε τι περνούσε από το μυαλό του Κομάτσου, ωστόσο είχε ένα κακό προαίσθημα.

«Το Βραβείο Ακουταγκάγουα», συνέχισε ο Κομάτσου ύστερα από μια μικρή παύση.

«Το Βραβείο Ακουταγκάγουα», επανέλαβε ο Τένγκο αργά, σαν να έγραφε πάνω στην υγρή άμμο το κάθε ιδεόγραμμα σε τεράστιες διαστάσεις, χρησιμοποιώντας ένα ξυλαράκι.

«Το Βραβείο Ακουταγκάγουα, Τένγκο! Όσο άσχετος κι αν είσαι, το διαβάζεις στις εφημερίδες, το ακούς στην τηλεόραση!»

«Μια στιγμή, Κομάτσου, να το καταλάβω καλά. Μιλάμε ακόμη για τη Φουκαέρι;»

«Για τη Φουκαέρι βέβαια και για τη *Χρυσαλλίδα του αέρα!* Δεν αλλάξαμε θέμα ακόμη».

Ο Τένγκο δάγκωσε το χείλι του, πασχίζοντας να καταλάβει τι κρυβόταν πίσω από τα λόγια του Κομάτσου. «Μα εσύ ο ίδιος δεν έλεγες πριν από λίγο πως δεν υπάρχει πιθανότητα να πάρει το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου η *Χρυσαλλίδα του αέρα!* Πως δεν έχει καμία τύχη έτσι όπως είναι;»

«Ακριβώς. Έτσι όπως είναι, δεν έχει καμία τύχη. Αυτό είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός».

Ο Τένγκο χρειάστηκε λίγο χρόνο για να το σκεφτεί. «Εννοείς πως το έργο πρέπει να σουλουπωθεί;»

«Δεν υπάρχει άλλος τρόπος, να το ξέρεις. Δεν είναι δα και τόσο σπάνιο να ξαναγραφτεί ένα πολλά υποσχόμενο κείμενο σύμφωνα με τις υποδείξεις του εκδότη. Με τη μόνη διαφορά πως τούτη τη φορά δε θα το ξαναγράψει η συγγραφέας αλλά κάποιος τρίτος».

«Κάποιος τρίτος;» Ο Τένγκο μάντευε την απάντηση πριν ακόμη ανοίξει το στόμα του ο Κομάτσου, ρώτησε όμως έτσι, για σιγουριά.

«Εσύ!»

Ο Τένγκο προσπάθησε να βρει τις κατάλληλες λέξεις, αλλά δεν του ήρθε καμία. Αναστέναξε και απάντησε: «Κοίτα, Κομάτσου, το κείμενο αυτό δε συνέρχεται με μπαλώματα. Πρέπει να ξαναγραφτεί από την αρχή για να δέσει».

«Και βέβαια πρέπει να ξαναγραφτεί από την αρχή. Απλώς θα κρατήσεις το σκελετό της ιστορίας ως έχει και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα του κειμένου όσο σε παίρνει. Όμως θα βάλεις άλλα λόγια που θα ταιριάζουν, θα κάνεις μια διασκευή, μια επανασυγγραφή δηλαδή. Εσύ θα αναλάβεις το γράψιμο κι εγώ την όλη παραγωγή».

«Μα θα πετύχει;» αναρωτήθηκε ο Τένγκο σαν να μονολογούσε.

«Άκουσέ με», συνέχισε ο Κομάτσου, παίρνοντας ένα κουτάλι και στρέφοντάς το προς τον Τένγκο με τον τρόπο που ένας διευθυντής ορχήστρας ξεχωρίζει με την μπαγκέτα του το σολίστα από την υπόλοιπη ορχήστρα. «Αυτή η κοπέλα, η Φουκαέρι, έχει κάτι το ιδιαίτερο. Το αντιλαμβάνεσαι διαβάζοντας τη *Χρυσασαλλίδα του αέρα*. Η φαντασία της είναι άλλο πράμα! Δυστυχώς, όμως, η γλώσσα της είναι απαράδεκτη. Χειρότερη δε γίνεται. Από την άλλη, εσύ ξέρεις από γράψιμο. Έχεις ικανότητες στην πλοκή. Έχεις φινέτσα. Μολονότι είσαι ολόκληρο θηρίο, γράφεις με εξυπνάδα κι ευαισθησία. Σίγουρα η πένα σου έχει δύναμη. Αντίθετα από τη Φουκαέρι όμως, δεν έχεις ξεκαθαρίσει ακόμη τι ακριβώς θέλεις να γράψεις. Γι' αυτό και οι ιστορίες σου πάσχουν από κεντρικό άξονα. Σίγουρα μέσα σου υπάρχει κάτι που θες πραγματικά να πεις, δεν το βγάζεις όμως προς τα έξω, το αφήνεις κρυμμένο σαν ένα τρομαγμένο ζωάκι στο βάθος μιας σπηλιάς. Ξέρεις πως είναι εκεί, αλλά δεν καταφέρνεις να το τραβήξεις έξω, να το βγάλεις. Γι' αυτό σου λέω πως δε βιαζόμαστε».

Ο Τένγκο άλλαξε στάση κάπως άγαρμπα πάνω στο πλαστικό κάθισμά του. Δεν είπε όμως τίποτα.

«Το θέμα είναι απλό», επέμεινε ο Κομάτσου κουνώντας ελαφρά το κουταλάκι του καφέ. «Ενώνουμε τους δυο σας και φτιάχνουμε έναν καινούργιο συγγραφέα. Παίρνουμε την άτεχνα γραμμένη ιστορία της Φουκαέρι και την ξαναγράφουμε με τη δου-

λεμένη γλώσσα του Τένγκο. Ιδανικός συνδυασμός. Μια χαρά θα τα πας! Γιατί νομίζεις πως σε στήριζα όλο αυτόν τον καιρό; Τα υπόλοιπα άσ' τα πάνω μου. Άμα ενώσουμε τις δυνάμεις μας, το Βραβείο Προτοεμφανιζόμενου το παίρνουμε για πλάκα. Και μετά φύγαμε για το Ακουταγκάγουα! Τζάμπα έχω φάει τόσα χρόνια στο κουριμπέτι; Το 'χω μάθει και από την καλή και από την ανάποδη».

Ο Τένγκο έμεινε με μισάνοιχτο το στόμα να κοιτάζει τον Κομάτσου. Εκείνος άφησε το κουταλάκι του καφέ στο πιατάκι. Ο κρότος που έκανε ήχησε αφύσικα στα αυτιά του Τένγκο.

«Ωραία, πες ότι παίρνει το Ακουταγκάγουα. Μετά;» ρώτησε ο Τένγκο μόλις συνήλθε.

«Άμα πάρει το Ακουταγκάγουα, θα ακουστεί περισσότερο. Μολονότι οι περισσότεροι δε σκαμπάζουν από μια καλή νουβέλα, όλοι θέλουν να 'χουν άποψη για ένα πολύκροτο βιβλίο. Θα το αγοράσουν και θα το διαβάσουν, ιδίως αν μάθουν πως η συγγραφέας είναι μια μαθήτρια λυκείου. Αν πουλήσει, θα βγουν καλά λεφτά. Τα κέρδη θα τα μοιραστούμε διά του τρία. Θα το τακτοποιήσω εγώ».

«Άς αφήσουμε τη μοιρασιά κατά μέρος», απάντησε ο Τένγκο. Η φωνή του είχε χάσει κάτι από τη φυσική της υγρασία. «Το θέμα είναι πώς το βλέπεις από άποψη επαγγελματικής δεοντολογίας. Άσε που αν μαθευτεί, χαθήκαμε. Παίζεις τη θέση σου κορόνα-γράμματα».

«Δε θα μαθευτεί τόσο εύκολα, Τένγκο. Άμα θέλω, το χειρίζομαι προσεκτικά. Αλλά ακόμη κι αν διαρρεύσει, φεύγω μετά χαράς από την εταιρεία. Ο διευθυντής μου δε με πάει, μου έχει κάνει το βίο αβίωτο. Θα βρω άλλη δουλειά στο λεπτό, δεν είναι εκεί το θέμα. Ούτε το κάνω για τα χρήματα. Απλώς θέλω να βγάλω γλώσσα στο λογοτεχνικό κατεστημένο. Σε αυτούς τους απίστευτους μαλάκες που στήνουν υπόγεια πηγαδάκια, αλληλοσυγχαίρονται, γλείφουν τις πληγές τους, τραβάει ο ένας το χαλάκι κάτω από τα πόδια του άλλου και, μέσα σ' όλα, το παίζουν και ειδήμονες όσον αφορά την υψηλή αποστολή της λογοτεχνίας. Αυτούς θέλω να ξεφτιλίσω. Να τινάξω το σύστημα στον αέρα, να τους κάνω να ψάχνονται. Πλάκα δε θα 'χει;»

Ο Τένγκο δεν το βρήκε ιδιαίτερα διασκεδαστικό. Κατ' αρχάς, δεν είχε γνωρίσει ακόμη τον λογοτεχνικό χώρο. Βλέποντας μάλιστα ένα τόσο προικισμένο άτομο όπως ο Κομάτσου να κάνει έναν τόσο επικίνδυνο ελιγμό χάρη σε μια παιδιάστικη παρόρμηση, έχασε προς στιγμήν τα λόγια του.

«Πάντως, εμένα μου ακούγεται σαν απάτη», αποκρίθηκε τελικά.

«Η συγγραφική σύμπραξη είναι συνηθισμένη πρακτική», εξήγησε ο Κομάτσου με μια γκριμάτσα. «Πάνω από τις μισές σειρές των κόμικς *μάνγκα* που δημοσιεύονται στα περιοδικά γίνονται με σύμπραξη. Μια ομάδα συνεργατών φτιάχνει το στόρι, πετώντας ιδέες στο τραπέζι, ο σκιτσογράφος δίνει το βασικό εικαστικό περίγραμμα και οι βοηθοί καταπιάνονται με τις λεπτομέρειες, το γέμισμα και τα χρώματα. Ακριβώς ό,τι γίνεται και σ' ένα εργοστάσιο ξυπνητηριών. Το ίδιο και στην πεζογραφία. Πάρε τα αισθηματικά μυθιστορήματα, για παράδειγμα. Τις περισσότερες φορές ο εκδότης που έχει την τεχνογνωσία αναθέτει στους συγγραφείς να του φτιάξουν μια ιστορία βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών. Καταμερισμός εργασίας, αυτό είναι το σύστημα. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος μαζικής παραγωγής. Επειδή όμως ο σοβαροφανής κόσμος της καθαρής λογοτεχνίας δε μετέρχεται τέτοιων μεθόδων φανερά, η πρακτική στρατηγική επιτάσσει να παρουσιάσουμε τη Φουκαέρι ως τη μόνη συγγραφέα. Αν μαθευτεί, σίγουρα θα ξεσπάσει σκάνδαλο. Μόνο που δε θα 'χουμε κάνει τίποτα παράνομο. Θα είμαστε απλώς μέσα στο πνεύμα της εποχής. Άσε που δε μιλάμε τώρα για κάνα Μπαλζάκ ή καμιά λαίδη Μουρασάκι Σικίμπου. Μια μαθήτρια λυκείου έγραψε την ιστορία κι εμείς βάλαμε ένα χεράκι για να βουλώσουμε τις τρύπες, να βελτιώσουμε το κείμενο. Πού βλέπεις το μεμπτό; Δε σου φτάνει που το τελικό κείμενο θα γίνει ποιοτικό και θα διαβάζεται ευχάριστα;»

Ο Τένγκο σκέφτηκε λίγο όσα του έλεγε ο Κομάτσου και απάντησε προσέχοντας ιδιαίτερα τα λόγια του: «Δύο προβλήματα βλέπω εδώ. Είναι κι άλλα, ωστόσο για την ώρα θα περιοριστώ σε δύο. Πρώτον, η συγγραφέας, η Φουκαέρι, θα δώσει τη συγκατά-

θεσή της να ξαναγράψει κάποιος τρίτος το κείμενό της; Αν όχι, τότε η ιστορία τελειώνει εδώ. Δεύτερον, πες πως τη δίνει. Είμαστε σίγουροι ότι εγώ θα ξαναγράψω την ιστορία καλύτερα; Η συγγραφική σύμπραξη απαιτεί αβρούς χειρισμούς, δεν πείθομαι πως το ζήτημα είναι τόσο απλό όσο μου το παρουσιάζεις».

«Είμαι σίγουρος πως μπορείς να την ξαναγράψεις καλύτερα», αποκρίθηκε αμέσως ο Κομάτσου, λες κι είχε προβλέψει την αντίδραση του Τένγκο. «Δεν έχω καμία αμφιβολία. Ήταν το πρώτο που σκέφτηκα μόλις διάβασα τη *Χρυσάλλιδα του αέρα*. Να κάτι που πρέπει να το ξαναγράψει ο Τένγκο, είπα. Πώς να σ' το δώσω να το καταλάβεις, σου ταιριάζει απόλυτα. Η ιστορία σου το ζητάει από μόνη της να την ξαναγράψεις. Δεν το βλέπεις;»

Ο Τένγκο κούνησε απλώς το κεφάλι του. Δεν έβρισκε τις κατάλληλες λέξεις.

«Δε βιαζόμαστε», συνέχισε ο Κομάτσου ήρεμα. «Είναι σοβαρή υπόθεση. Σκέψου το δυο-τρεις μέρες με την ησυχία σου. Ξαναδιάβασε τη *Χρυσάλλιδα του αέρα*. Εξέτασε προσεκτικά την πρότασή μου. Και πριν το ξεχάσω, να, πάρε και τούτο».

Ο Κομάτσου έβγαλε ένα καφετή φάκελο από την τσέπη του σακακιού του και τον έδωσε στον Τένγκο. Μέσα είχε δυο έγχρωμες φωτογραφίες σε κανονικό μέγεθος. Οι φωτογραφίες έδειχναν μια νεαρή κοπέλα. Η μία ήταν πορτρέτο, από το μούστο και πάνω, ενώ η άλλη ένα ολόσωμο ενσταντανέ. Φαίνονταν σαν να είχαν τραβηχτεί την ίδια ώρα. Η κοπέλα στεκόταν μπροστά σε μια φαρδιά πέτρινη σκάλα. Το πρόσωπό της είχε κλασική ομορφιά. Μακριά ίσια μαλλιά, άσπρη μπλουζά. Φαινόταν μικροκαμωμένη και λεπτή. Ενώ τα χείλη της έκαναν μια προσπάθεια να χαμογελάσουν, τα μάτια της αντιστέκονταν. Το βλέμμα της είχε κάτι σχεδόν αυστηρό: βλέμμα που κάτι αναζητούσε. Ο Τένγκο έμεινε για λίγο κοιτάζοντας τότε τη μία φωτογραφία και τότε την άλλη. Για κάποιον ανεξήγητο λόγο, όσο την κοιτούσε τόσο του θύμιζε τον εαυτό του στην αντίστοιχη ηλικία. Ένωσε ένα μικρό πόνο στο στήθος. Ένα ιδιαίτερο είδος πόνου που είχε χρόνια να νιώσει, λες και υπήρχε κάτι στην κοριτσιίστικη μορφή που προξενούσε στον Τένγκο αυτόν ακριβώς τον πόνο.

«Η Φουκαέρι! Όμορφη κοπέλα, ε; Μανουλομάνουλο δεκαεπτά χρονών. Άψογη. Φουκάντα Έρικο τη λένε. Αλλά το όνομά της δε θα το ξέρει κανένας, γιατί θα τη λανσάρουμε με το ψευδώνυμο “Φουκαέρι”. Από το γεγονός και μόνο πως χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, θα γίνει χαμός, δε νομίζεις; Έτσι και πάρει το Βραβείο Ακουταγκάγου, τα ΜΜΕ θα ορμήσουν πάνω της σαν ένα κοπάδι νυχτερίδες σε εξόρμηση το σούρουπο. Ανάρπαστο θα γίνει το βιβλίο», είπε ο Κομάτσου.

Πού τις βρήκε τις φωτογραφίες ο Κομάτσου; αναρωτήθηκε παραξενεμένος ο Τένγκο. Οι υποψήφιοι δε στέλνουν φωτογραφίες μαζί με τα κείμενά τους. Αποφάσισε όμως να μη ρωτήσει, λες και δεν ήθελε να μάθει την απάντηση, όποια κι αν ήταν.

«Κράτα τες, θα σου χρειαστούν», πρόσθεσε ο Κομάτσου.

Ο Τένγκο ξανάβαλε τις φωτογραφίες στο φάκελο και τον ακούμπησε πάνω στο φωτοτυπημένο κείμενο της *Χρυσασπίδας του αέρα*.

«Δεν ξέρω λεπτομέρειες για τη βιομηχανία της λογοτεχνίας», απάντησε ο Τένγκο. «Η κοινή λογική όμως λέει πως το σχέδιο είναι παρακινδυνευμένο. Αν ξεκινήσεις με ψέματα, πρέπει να το τραβήξεις έτσι μέχρι το τέλος. Καθόλου εύκολο, ούτε από ψυχολογική ούτε από πρακτική άποψη. Κάτι να ξεφύγει από κάποιον, χαντακωθήκαμε όλοι. Δεν το καταλαβαίνεις;»

Ο Κομάτσου έβγαλε άλλο ένα τσιγάρο και το άναψε. «Έχεις απόλυτο δίκιο. Μιλάς σαν ένα σωστό και ακέραιο άτομο. Σίγουρα, το σχέδιο είναι παρακινδυνευμένο. Υπάρχουν πολλά ερωτηματικά ετούτη τη στιγμή. Και δεν μπορώ να προβλέψω τι μπορεί να ανακύψει στην πορεία. Κάτι να ξεφύγει όπως λες, τα πράγματα μπορεί να πάρουν δυσάρεστη τροπή. Το αντιλαμβάνομαι απόλυτα. Να σου πω όμως την αλήθεια, Τένγκο, ακόμη κι αν τα συνυπολογίσω όλα αυτά μαζί, μου μιλάει το ένστικτό μου. Μου λέει “προχώρα”. Δε σου τυχάνει δα και κάθε μέρα η ευκαιρία. Εμένα πρώτη φορά. Και δε βλέπω να μου συμβαίνει ούτε στο μέλλον. Ίσως κάνω λάθος που χρησιμοποιώ όρους τζόγου, αλλά έχουμε πολλά ατού στο χέρι. Ιδανικές συνθήκες. Αν αφήσουμε την ευκαιρία να μας ξεφύγει, θα το μετανιώνουμε μια ζωή».

Ο Τένγκο κοίταζε σιωπηλός το σκοτεινό χαμόγελο του Κομάτσου.

«Και το πιο σημαντικό: Ξαναγράφοντας τη *Χρυσασλίδα του αέρα*, τη μετατρέπουμε σ' ένα θαυμάσιο έργο. Αυτή η ιστορία όφειλε να είναι καλογραμμένη. Κρύβει κάτι σημαντικό και χρειάζεται κάποιον να το τραβήξει στην επιφάνεια. Κι εσύ το σκέφτεσαι, Τένγκο, ή κάνω λάθος; Η ισχύς εν τη ενώσει! Έχουμε ένα σχέδιο εργασίας και ο καθένας συνεισφέρει σύμφωνα με το ταλέντο του. Έχουμε και ευγενή κίνητρα, που μπορούμε να τα αποκαλύψουμε σε όποιον θες, χωρίς ίχνος ντροπής».

«Κι όμως, Κομάτσου, όσο κι αν δικαιολογείς τώρα τα αδικαιολόγητα, εδώ μιλάμε για απάτη. Όσο κι αν διατείνεσαι πως έχουμε ευγενή κίνητρα, στην πραγματικότητα δεν μπορούμε να τα αποκαλύψουμε σε κανέναν. Θα χρειαστεί να κινηθούμε με μυστικότητα, παρασκηνιακά. Κι αν η λέξη “απάτη” δε σου αρέσει, τότε να το πω “κατάχρηση εμπιστοσύνης”. Ακόμη κι αν δε διώκεται ποινικά, μπαίνει θέμα ηθικής. Θα πουν ότι το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου ήταν στημένο από τον υπεύθυνο εκδόσεων του περιοδικού. Κάτι σαν την κατάχρηση εμπιστευτικών πληροφοριών στις αγοραπωλησίες μετοχών, για να χρησιμοποιήσω όρους χρηματιστηρίου».

«Δεν μπορείς να συγκρίνεις τη λογοτεχνία με τις μετοχές. Είναι εντελώς άσχετα θέματα».

«Και πού διαφέρουν ακριβώς;»

«Θα σου πω. Πάντως, να ξέρεις, σου διαφεύγει κάτι πολύ σημαντικό», αποκρίθηκε ο Κομάτσου, κάνοντας μια γκριμάτσα ευφορίας, με το στόμα του να χάσκει μέχρι τ' αυτιά, κάτι που ο Τένγκο έβλεπε για πρώτη φορά. «Ή μάλλον δε σου διαφεύγει, επίτηδες το παραβλέπεις. Παραβλέπεις πως δίνεις και την ψυχή σου για να πάρεις το έργο της στα χέρια σου. Θες πολύ να ξαναγράψεις τη *Χρυσασλίδα* εσύ ο ίδιος, Τένγκο. Το βλέπω καθαρά. Καρφί δε σου καίγεται για ρίσκα και ηθικές. Άκου, Τένγκο, φλέγεσαι ολόκληρος να την ξαναγράψεις. Φλέγεσαι να είσαι εσύ και όχι η Φουκαέρι εκείνος που θα φέρει στο προσκήνιο αυτό το “κάτι”. Τ' ακούς; Αυτή είναι η διαφορά ανάμε-

σα στη λογοτεχνία και στις μετοχές. Καλώς ή κακώς, υπάρχουν πράγματα που μπαίνουν σε τροχιά χάρη σ' ένα κίνητρο υπεράνω χρημάτων. Γύρνα σπίτι τώρα και δεξ ήρεμα τι ακριβώς συμβαίνει μέσα σου. Στάσου μπροστά στον καθρέφτη και παρατήρησε καλά τον εαυτό σου. Θα το δεις γραμμένο φαρδιά-πλατιά αυτό που σου είπα σε όλο σου το πρόσωπο».

Ο Τένγκο ένιωσε τον αέρα να αραιώνει. Έριξε μια ματιά γύρω του. Μου 'ρχεται πάλι η γνωστή εικόνα; αναρωτήθηκε. Δεν παρατήρησε όμως κανένα άλλο σημάδι. Το αραιώμα του αέρα προερχόταν από κάπου αλλού. Έβγαλε το μαντίλι από την τσέπη και σφούγγισε τον ιδρώτα από το μέτωπό του. Ο Κομάτσου είχε πάντα δίκιο. Γιατί όμως;

Δυο ιδανικοί ερασιτές ψάχνουν ο ένας τον άλλο χωρίς ούτε οι ίδιοι να το συνειδητοποιούν, σε έναν κόσμο που αλλάζει, σε ένα χρόνο ρευστό, απροσδιόριστο.

Αλλά τους οδηγεί η αγωνία, η λαχτάρα της συνάντησης.

Η Αομάμε και ο Τένγκο ζουν παράλληλα, διασχίζοντας τον τόπο και το χρόνο, βαδίζοντας ανάποδα σε ημερολόγια και χάρτες, και ρισκάροντας τα πάντα μέσα στο άκρως ποιητικό και επικίνδυνο σόμπαν του Μουρακάμι.

Μυστικές αδελφότητες, σέκτες, φαύλοι εξουσιαστές, αδίστακτοι δολοφόνοι, εκδικητές, μαύρες μαγικές ιστορίες, πρωτόγνωρες δίοδοι, αποκαλυπτικές ρωγμές, μια χρυσαλλίδα στα σύννεφα, ψυχεδέλεια και παράδοση, στοιχειωμένες μουσικές, νοσταλγία, μια ματιά στο φεγγάρι – ή στα φεγγάρια.

Στα δυο φεγγάρια του 1Q84, αυτής της Πόλης των γάτων.

Το πολυσυζητημένο *magnus opus* του Μουρακάμι
συνιστά ένα πρωτοφανές αφηγηματικό ξεφάντωμα,
ένα πανηγύρι λέξεων, εικόνων, αισθήσεων και,
όταν τελειώνει η φαντασμαγορία, αυτό που μένει
δεν είναι παρά μια απλούστατη –και γι' αυτό ασύλληπτα
συναρπαστική– ιστορία αγάπης, ένα ερωτικό παραμύδι
που συνοψίζεται στο αποπλιστικό, παράφορο,
λυτρωτικό κράτημα των χεριών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-496-654-7

9 789604 966547

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 10998

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η